

ГОДИШЕН ИЗВЕШТАЈ
јануари – декември 2020 година
(трет и четврт квартал ФГ20, прв и втор квартал ФГ21)

Скопје, јули 2021

СОДРЖИНА

ВОВЕД	3
МИСИЈА И ЦЕЛИ	5
ЦЕЛНА ГРУПА И ГЕОГРАФСКА ПОКРИЕНОСТ.....	5
ДЕЛОВНИ ЛИНИИ И КОМПОНЕНТИ	5
КЛУЧНИ ПОСТИГНУВАЊА ВО 2020 ГОДИНА.....	7
ПОСТИГНУВАЊА И РЕЗУЛТАТИ ПО ДЕЛОВНИ ЛИНИИ И КОМПОНЕНТИ	11
1. Деловна линија 1	11
1.1 Новоградби – Новоградби Велес (НГВ)	11
1.2 Мобилизација на волонтери (МВ)	12
1.3 Кредитирање на мало - Енергетски ефикасни домови (ЕЕД).....	13
1.4 Одржлив урбан развој на ромските заедници (УДР).....	14
1.5 Проект: Намалување на енергетската сиромаштија во станбени згради (ComAct).....	15
2. Деловна линија 2	16
2.1 Кредитирање преку микро-финансиски институции (МФИ).....	16
2.2 Друштво за управување со станбени згради Хабидом	17
2.2.1. Проект: Мерки за енергетски ранливите домаќинства (EnergyMEASURES).....	18
2.3 Развој на пазарот во секторот домување (МДИ)	19
2.4 Друштво за градежништво Финерти	21
3. Деловна линија 3	22
3.1. Регистар на станбени згради (РАБА)	22
3.2. Регионален проект за резиденцијална ЕЕ за семејства со ниски приходи (РЕЕЛИХ)	23
3.3. Проект за овозможувачка околина и застапување	24
3.4. Проект: Енергетски менаџмент за локалните власти во Источна Европа (EXCITE)	25
ПРОГРАМСКО ФИНАНСИРАЊЕ.....	25
Состојба и квалитет на кредитното портфолио на Хабитат Македонија.....	25
Микрофинансиски партнерства - состојба и квалитет на заедничките фондови	28
РАЗВОЈ НА РЕСУРСИ И ВМРЕЖУВАЊЕ	30
ОРГАНИЗАЦИСКА ПОСТАВЕНОСТ И УПРАВУВАЊЕ	34
План за работа од дома	36
Внатрешна ревизија од ХФХИ.....	37
ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАЈ	40
Значајни сметководствени политики	40

ВОВЕД

Здружението Хабитат Македонија е формирано во 2004 година, а со првите активности започна во април 2005 година. Како дел од мрежата на Habitat for Humanity International, Хабитат Македонија повеќе од 15 години работи на подобрување на условите за домување на семејствата со ниски приходи, како единствена граѓанска организација која е ангажирана оваа област.

Во изминативе години Хабитат Македонија е предводник во областа домување и носител на нови иницијативи и иновативни решенија за подобрување на квалитетот на живот, пред сè на семејствата со ниски приходи. Проектот Фонд за подобар дом е првиот проект на Хабитат Македонија, со кој се демонстрира иновативен пристап во работењето, преку примена на концептот на микрофинансирање во подобрување на условите за домување. Денес, овој концепт во мрежата на Habitat for Humanity International е познат како “housing finance” (финансирање на домувањето) и се применува во повеќе Хабитат афилијации насекаде во светот.

Изминатава декада од работењето на Хабитат Македонија се карактеризира со сеопфатни активности за подобрување на енергетската ефикасност на станбениот сектор и намалување на енергетската сиромаштија, особено меѓу станарите во станбените згради. Во овие активности се вклучени и низа на меѓународни организации и развојни агенции, националните и локалните власти, деловниот сектор од областите на градежништво, финансии и менаџмент, граѓански организации, заедници на сопственици на станови и сопствениците на станови и домови.

Хабитат Македонија е организација која развива широка соработка со сите релевантни чинители во областа домување, како што се микрофинансиските институции, граѓански организации, централните и локалните власти, меѓународни организации, развојни агенции и донатори, деловниот сектор и други поединци, организации и институции. Оваа развиена мрежа на соработка овозможува Хабитат Македонија да ги мултиплицира резултатите од своето работење.

Организациската структура на Хабитат Македонија е поставена така да овозможува ефикасно работење на извршната канцеларија, водство од страна на управниот одбор и транспарентност и отчетност кон заедницата.

Во 2020 година се спроведуваше дел од Стратегискиот план за ФГ 2019-2021, подготвен самостојно од раководството и Управниот одбор на Хабитат Македонија. Стратегиските цели за периодот ФГ 2019-2021 ги надградуваат досегашните резултати од работењето, така што организација на програмата во поголем дел го следи пристапот од претходниот Деловен план (ФГ 2016-2018):

- Деловна линија 1: Развој на домувањето во заедниците
- Деловна линија 2: Развој на пазарот во секторот домување
- Деловна линија 3: Домувањето и општествениот развој

За секоја од деловните линии се воспоставени програмски операции групирани според преобладавањето на испораки.

- **Деловната линија 1:** Развој на домувањето во заедниците, вклучува пет програмски целини, од кои три се дел од повеќегодишното програмско портфолио на Хабитат Македонија: Проект за новogradби, Кредитирање на мало и Мобилизација на волонтери, и активности од два проекти финансирани од Европска Унија: едниот од Инструментот за претпристапна помош (ИПА 2), Одржлив урбан развој на ромските заедници во општините Шуто Оризари и Велес и вториот од Програмата за истражување и иновации наречена Хоризонт 2020, Активности за намалување на енергетската сиромаштија во станбени згради.
- **Деловната линија 2:** Развој на пазарот во секторот домување ги продолжува постоечките проектни партнерства со микрофинансиските институции Можности и Хоризонти, дава стратешка и оперативна поддршка на активностите за управување со станбени згради (Хабидом ДООЕЛ) и за градежништво (Финерти ДООЕЛ), а формално интегрира и поголем дел од активностите на проектот за поддршка на пазарни иницијативи. Хабидом започна да спроведува активности од проектот финансиран од Европската Унија од Програмата за истражување и иновации наречена Хоризонт 2020, Прилагодени мерки за енергетски ранливите домаќинства.
- **Деловната линија 3:** Домувањето и општествениот развој, ја продолжува активноста поврзана со регистарот на станбени згради и станови, го инкорпорира регионалниот проект за резиденцијална енергетска ефикасност за семејства со ниски приходи, а вклучува и активности на застапување кои ќе имаат за цел да креираат социјална, политичка и правна околина која ќе ги овозможува и поттикнува унапредувањата во областа на домувањето. Од септември 2020 започна да се имплементира и проектот финансиран од Европска Унија од Програмата за истражување и иновации наречена Хоризонт 2020, Стандарди за одличност, инвестирај во доверба: сервиси за енергетски менаџмент прилагодени на локалните власти во Источна Европа.

За мониторинг и оценување на активностите и резултатите, Хабитат Македонија подготвува квартални и годишни наративни извештаи кон УО и кон регионалната канцеларија на Habitat for Humanity за Европа, Средниот Исток и Африка, а од финансиските извештаи се подготвуваат квартални и годишни извештаи кон регионалната канцеларија, годишен извештај кон УО, како и законски обврзувачката годишна сметка согласно домашната регулатива. Истовремено се испраќаат квартални и годишни извештаи кон регионалната канцеларија за состојбата на кредитното портфолио, а сите програмски и финансиски активности се предмет и на надворешна ревизија од овластени ревизори согласно меѓународните стандарди.

Во овој годишен извештај за работењето на Хабитат Македонија во 2020 година, опфатени се програмските активности, резултатите и постигнувањата, резултатите во мобилизацијата на ресурси и постигнувањата во организацискиот развој. Во извештаите се вклучени и резултатите од работењето на трговските друштва формирани од Хабитат Македонија: за градежништво Финерти ДООЕЛ и за управување со станбени згради Хабидом ДООЕЛ.

Специфика за извештајната година, со големо влијание врз работата и остварувањата на организацијата, секако беше глобалната пандемија од вирусот Ковид-19 која започна на крајот на февруари 2020 година. Мерките и препораките на надлежните институции и на централата на ХФХИ вклучуваа прогласување вонредна, а потоа кризна состојба во земјата, времено затворање на економијата и институциите, рестрикции на патувањата, социјално дистанцирање и работа од дома. Сето ова предизвика глобална криза која во голема мерка го оптовари редовното работење на Хабитат Македонија, при што беа потребни исклучителни напори за да се одржат програмскиот континуитет и финансиската стабилност на организацијата.

МИСИЈА И ЦЕЛИ

Хабитат Македонија е дел од мрежата на Habitat for Humanity International, глобална непрофитна организација која работи во секторот на домување, со главна цел: обезбедување на едноставни, пристојни и достапни домови, како и унапредување на условите за домување на семејства со ниски приходи. Хабитат Македонија ги поддржува сите кои живеат во сиромаштија, без разлика на нивниот пол, нивната етничка и верска припадност преку микрофинансиски услуги, изградба на домови и совети за градежништво.

Хабитат Македонија се стреми да ги подобри условите на живот на семејствата со ниски приходи и пошироката заедница застапувајќи ги своите основни вредности: посветеност, почитување, интегритет и партиципација.

ЦЕЛНА ГРУПА И ГЕОГРАФСКА ПОКРИЕНОСТ

Согласно иницијалната определба на здружението, целна група на Хабитат Македонија се семејства кои живеат во несоодветни услови на домување, чии приходи се помали од 75% од бруто националниот приход по жител. Имајќи ги предвид спецификите и состојбите на живеење на маргинализираните и ранливите групи граѓани, а особено на Ромите и населението од руралните подрачја, Хабитат Македонија става посебен акцент на поддршка и помош на овие целни групи.

Активностите на Хабитат Македонија се спроведуваат низ целата територија на Македонија, со приоритет на подрачјата каде се застапени целни групи со специфични потреби за подобрување на домувањето.

ДЕЛОВНИ ЛИНИИ И КОМПОНЕНТИ

Во текот на 2020 година Хабитат Македонија своите програмски активности ги спроведуваше преку:

1. Деловна линија 1, со компонентите:

- 1.1. **Новоградби (НГ)**, со конкретен проект Новоградби Велес (НГВ) - изградба на нови домови, традиционална програма на Хабитат за семејства со ниски приходи.
- 1.2. **Мобилизација на волонтери (МВ)** - традиционална Хабитат програма која го олеснува градењето на домови на партнер семејствата.
- 1.3. **Кредитирање на мало (КМ)**, со конкретна програма Енергетски ефикасни домови (ЕЕД) - реновирања за заштеда на енергија во домовите преку директно кредитирање на партнер семејства или преку ангажирање специјализирани компании за енергетски заштеди, самостојно или во партнерство со локалните самоуправи.
- 1.4. **Одржлив урбан развој на ромските заедници (УДР)**, со овој проект треба да се придонесе кон инклузивен, ефикасен и одржлив урбан развој базиран на почитување на принципите на ЕУ кои водат до подобар квалитет на живеење во ромските заедници во општините Шуто Оризари и Велес.
- 1.5. **Активности за намалување на енергетската сиромаштија прилагодени во заедницата (ComAct)** – развој на нов пристап за намалување на енергетската сиромаштија во станбените згради, со цел намалување на трошоците за електрична енергија и прилагодување на интервенциите за енергетска ефикасност со прифатлива цена.

2. Деловна линија 2, со компонентите:

- 2.1. **Кредитирање преку микро-финансиски институции (МФИ)**, партнерски фонд со МФИ Хоризонти - продолжување на партнерство со Фондацијата Хоризонти започната како

Фонд за Роми и маргинализираны (РХФ), подоцна Фонд за подобар дом (од средината на 2018 со модифицирани карактеристики на заемот и целната група).

2.2. Друштво за управување со станбени згради Хабидом - лиценциран ентитет основан од Хабитат Македонија кој испорачува услуги во областа на управување и одржување на станбените згради на територија на Македонија, со цел подобрување на квалитетот на управувањето на станбениот фонд во Македонија.

2.2.1. Прилагодени мерки за енергетски ранливите домаќинства (EMeasures) - главна цел на проектот е да се подигне знаењето и капацитетот за вклученоста на „енергетски сиромашните“ жители, за да се овозможи промена кај пошироката јавност зафатена со енергетска сиромаштија во земјите каде дејствуваат членките на конзорциумот.

2.3. Развој на пазарот во секторот домување (МДИ) - проект поддржан од Тервиллигер центарот за иновации во домувањето (TCIS) од Атланта, со долгорочна цел стимулирање на разнородни чинители од јавниот, деловниот и граѓанскиот сектор кон создавање пазарни услови кои ќе овозможат пристојно и достапно домување во Македонија.

2.4. Друштво за градежништво Финерти - лиценциран ентитет основан од Хабитат Македонија кој испорачува услуги и производи од областа на архитектурата и градежништвото, со цел подобрување на квалитетот на домувањето во Македонија.

3. Деловна линија 3, со компонентите:

1.1 Регистар на станбени згради (РАБА) - повеќегодишна иницијатива на Хабитат Македонија за воспоставување на Регистар на станбени згради и станови и Регистар на управители на станбени згради, во согласност со Законот за домување.

1.2 Регионален проект за резиденцијална ЕЕ за семејства со ниски приходи (РЕЕЛИХ) - проект за резиденцијална енергетска ефикасност за семејства со ниски приходи раководен од регионалната канцеларија на Habitat for Humanity за Европа, Среден Исток и Африка, со цел да се подобрат можностите за инвестирање во енергетска ефикасност на станбениот сектор во Македонија, Ерменија и Босна и Херцеговина

1.3 Проект за овозможувачка околина и застапување - активности за поттикнување, организирање и вклучување во иницијативи со релевантните национални и локални институции со цел унапредување на законската рамка за домување, активирање на граѓанскиот сектор за прашања поврзани со квалитетно домување, поттикнување на бизнис секторот за инвестирање и развивање пазарно ориентирани модели за поддршка на домувањето.

1.4 Стандарди за одличност, инвестирај во доверба: сервиси за енергетски менаџмент прилагодени на локалните власти во Источна Европа (ЕХСИТЕ) - цел на проектот е директно да го подобри менаџирањето со енергијата во ЕЛС како и да иницира креирање или унапредување на климатско-енергетските локални политики.

Табела 1. Деловни линии и компоненти (проекти/програми)

ДЛ 1	ДЛ 2	ДЛ 3
Развој на домувањето во заедниците	Развој на пазарот во секторот домување	Домувањето и општествениот развој
<ul style="list-style-type: none"> - Проект за новogradби - Мобилизација на волонтери - Кредитирање на мало - Одржлив урбан развој на ромските заедници 	<ul style="list-style-type: none"> - Кредитирање преку МФИ - Управување со станбени згради и проектот: Прилагодени мерки за енергетски ранливите домаќинства 	<ul style="list-style-type: none"> - Регистар на станбени згради и станови - Проект за резиденцијална ЕЕ за семејства со ниски приходи - Проект за овозможувачка околина и застапување

- Активности за намалување на енергетската сиромаштија станбени згради	- Проект за поддршка на пазарни иницијативи - Градежен менаџмент	- Стандарди за одличност, инвестирај во доверба: сервиси за енергетски менаџмент прилагодени на локалните власти во Источна Европа
--	---	--

КЛУЧНИ ПОСТИГНУВАЊА ВО 2020 ГОДИНА

Изминатата 2020 година беше во знакот на рестрикции и заштитни мерки заради Ковид-19 пандемијата која започна во февруари. Хабитат Македонија го прилагоди своето работење на новонастанатите услови и обезбеди спроведување на планираните активности во најголема можна мерка.

Во првите два месеци од 2020 година, пред прогласување на пандемијата активностите се одвиваа според вообичаеното темпо и планот. Со прогласување на вонредна состојба во државата, Хабитат Македонија воведо посебен режим на работа, прилагоден на условите и рестрикциите воведени за заштита на здравјето на населението.

Пандемијата ја забави испораката на услуги и производи, наметна нови начини на работа, внатрешна координација и комуникација со целната група, партнерите и соработниците. Сепак, и покрај отежнатите услови на работење, Хабитат Македонија, заедно со Хабидом и Финерти, го испорача планот над 90% во сите негови сегменти. Дел од планираните активности се пренаменија во активности за поддршка на целната група во тешката состојба предизвикана од пандемијата. Имено, средствата за активностите за обука за здравствена едукација во проектот Одржлив урбан развој на ромските заедници се пренаменија за набавка на хигиенски пакети за граѓаните на Шуто Оризари.

Исто така, Хабитат Македонија обезбеди поддршка за партнерите со набавка на заштитна опрема и хигиенски материјали, со што се обезбеди континуитет во спроведувањето на заедничките програми.

На овие услови, се надоврзува и сложената политичка, социјална и економска состојба во земјата, која го усложнуваше работењето и планирањето, и ја намалуваше ефикасноста и ефективноста на организацијата. Ова е особено видливо во намалувањето на бројот на испорачани заеми за реновирање на станбени згради, па дури и кај програмите од микрофинансиските партнерства, каде традиционално се надминуваа планираните заеми.

Енергетската ефикасност во домувањето, а особено во станбените згради останува главен приоритет на Хабитат Македонија. Изминатата година започнаа со спроведување три проекти за подобрување на енергетската ефикасност во домувањето, финансирани од ЕУ, во рамките на програмата Хоризонт 2020. Заедно со проектите: Развој на пазарот во секторот домување, Регионален проект за резиденцијална ЕЕ за семејства со ниски приходи, Енергетско ефикасно домување, Кредитирање на мало и преку МФИ, Типологија на згради -ТАБУЛА, Проект за овозможувачка околина и застапување, т.н. Хоризонт проекти (ComAct, EXCITE и EMeasures) прават Хабитат Македонија да биде лидер за резиденцијална енергетска ефикасност во мрежата Хабитат, но и во земјава и регионот.

Енергетската ефикасност во станбениот сектор останува и меѓу-секторска тема во повеќе проектни активности.

И во 2020 година останува потребата за внатрешна организација согласно програмските и оперативните активности на Хабитат Македонија и правните ентитети кои произлегуваат. Се повеќе се спроведуваат активности кои имаат форма на стручно-техничка поддршка за целната група, фацитација на процеси со државните институции, услуги за нарачателите, сервиси кон клиенти, со што се наметнува потребата од специфични знаења и вештини на вработените наспроти генерализираните менаџмент техники и методологии. Намалената комуникација

заради рестрикциите предизвикани од кризата со Ковид-19 придонесоа, внатрешната организација на Хабитат Македонија да остане прашање кое треба да се разгледува во следната година.

Во смисла на финансиските резултати, здружението Хабитат Македонија и двете трговски друштва продолжија да искажуваат позитивно работење, со значајни средства на здружението пренесени за активности во 2020 година. Притоа, од двете трговски друштва основани од здружението, Хабидом постигна финансиска и оперативна самостојност, додека Финерти во текот на 2020 година добиваше поддршка од Хабитат Македонија главно заради рестриктивните мерки за теренски активности предизвикани од пандемијата.

Друштвото за управување со станбени згради Хабидом достигна број од 144 згради под управување, со вкупно 3.477 сопственици на посебни делови (станови). Зголемувањето на обемот на работа дури и во услови на пандемија ја наметна потребата од проширување на капацитетите на Хабидом, особено ја истакна потребата од ангажирање на дополнителен персонал. Другиот правен ентитет, друштвото за градежништво Финерти, продолжи со испораки на работи и услуги кон Хабитат Македонија, но и за слободниот пазар. Главна карактеристика на работењето на двата правни ентитети кои произлегуваат од Хабитат Македонија и понатаму е грижа за корисниците и работење во духот на мисијата на организацијата „мајка“, што во услови на недоволно регулирани пазарни односи во секторот во кој работат, краткорочно не оди во нивен прилог.

Во текот на 2020 година беше успешно завршена и внатрешна ревизија на работењето на Хабитат Македонија и поврзаните друштва, спроведена од Одделот за внатрешна ревизија на ХФХИ. Во многу специфични околности, во тек на два месеци, ревизијата направи обемен преглед на работењето на организацијата по што во декември 2020 година беше добиен нацрт-извештајот, со генерално мислење дека Здружението Хабитат Македонија работи во согласност со очекуваната рамка од внатрешната контрола. Во резултатите на ревизијата посебен акцент е ставен на одличната работа и севкупните напори на Управниот одбор, менаџментот и персоналот во развивањето и примената на робусни процедури во најголем дел од областите кои се предмет на внатрешната ревизија.

Минатата 2020 година беше период на предизвици за целото човештво. Пандемијата ги забави и ги пренасочи приоритетите во насока на зачувување на здравјето, наспроти развојот. Може да се заклучи дека и во вакви услови, Хабитат Македонија ги оствари своите цели и беше поддршка на партнерите во намалување на последиците од Ковид-19 кризата.

Реализирани заеми

Појавата на пандемијата со Ковид-19 претставува сериозна закана, не само од здравствен туку и од економски аспект поради негативните ефекти врз глобалната економија. Оваа состојба во одредена мерка се одрази и врз работењето на Хабитат Македонија, кое се гледа преку податоците и показателите за остварувањата во програмите Кредитирање преку микрофинансиски институции (МФИ), Кредитирање на мало - Енергетско ефикасни домови (ЕЕД) и Проектот за поддршка на пазарни иницијативи во секторот домување (МДИ).

Во програмата Кредитирање преку микрофинансиски институции (МФИ) врз основа на бројот на планирани (230) и исплатени (211) заеми за оваа календарска година, може да се заклучи дека реализацијата е 92% што е за прв пат планираните заеми да не се реализираат согласно планираното, истото се должи на здравствената криза со Ковид-19.

Кредитирање на мало преку проектот Енергетски ефикасни домови бележи значително намалување (Табела2). Покрај ефектите од пандемијата намалениот интерес за заемите од оваа кредитна линија се должи и на зголемената конкуренција од комерцијалните банки, пред се заради намалените каматни стапки, и договорите за субвенционирање на нивните заеми за енергетска ефикасност во домувањето од страна на Европската банка за обнова и развој (ЕБОР). Со оглед дека овие заеми главно се наменети за станарите во станбените згради, кои се со

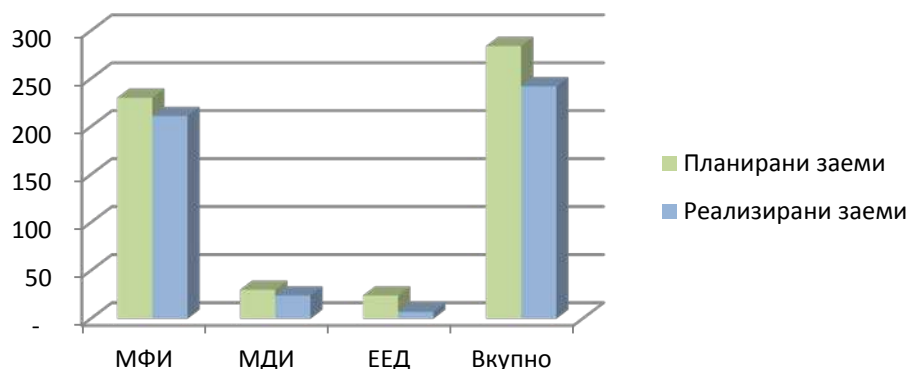
различен социјален статус и приходи, намалувањето на испорачаните заеми е резултат и на влошувањето на економската состојба на граѓаните.

Проект за поддршка на пазарни иницијативи во секторот домување (МДИ), преку Штедилница Можности – Скопје разви кредитен производ наменет за подобрување на енергетската ефикасност на домови во рурални средини. Од планираните 30 заеми, одобрени се 24 заеми, односно реализацијата на планираното е 80% исто така како резултат на намалениот интерес на целната група за овој вид на продукт во условите на пандемија.

Табела 2. Преглед на реализирани заеми по програми, во 2020 година

Заеми	МФИ	МДИ	ЕЕД	Вкупно
Годишен план за заеми				
Планирани заеми	230	30	24	284
Износ (евра)	632.819	68.279	50.906	752.004
Реализирани заеми				
Број на реализирани заеми	211	24	7	242
Износ на реализирани заеми (евра)	633.346	54.623	18.122	706.091
Реализација во однос на годишниот план	92%	80%	29%	85%

Имено, во 2020 година беше планирано да се испорачаат вкупно 284 заеми, а реализирани се 242 заеми, со што вкупната реализација е 85%, и претставува намалување на процентот на реализација за 1% во однос на 2019 година (86%).

Графикон 1. Број на реализирани заеми по проекти, во 2020 година

Најголем број на заеми е дистрибуиран директно на физички лица. Конкретно, преку проектот Енергетско ефикасни домови беа склучени договори за заеми со 7 физички лица во вкупен износ од 18.122 евра.

Табела 3. Преглед на испорачани заеми според корисници, во 2020 година

Тип на заем	Број на заеми	Износ (евра)	Просечен износ на заем (евра)
Заеми склучени со физички лица	7	18.122	3.020

Преглед на видот на интервенциите за кои биле наменети заемите во периодот на известување може да се види во Табела 4.

Табела 4. Преглед на заеми според намената, во 2020 година

Намена на заеми	МФИ	МДИ	ЕЕД	Вкупно
Реконструкции/реновирања	155	-	-	155
ЕЕ мерки	56	24	7	87
Вкупно интервенции	211	24	7	242

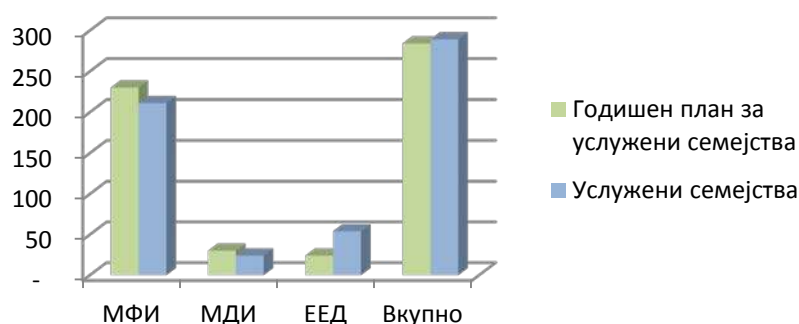
Најголем број заеми се искористени за реконструкција или реновирање на домовите и тоа кај корисниците на програмата во партнерство со Хоризонти. Испорачани се вкупно и 87 заеми за енергетско ефикасни мерки во домувањето (36% од вкупниот број заеми), што е во согласност со целите.

Во однос на бројот на услужени семејства, односно семејства кои добиле поддршка од Хабитат Македонија за подобрување на условите на домување, оваа година 5 семејства повеќе од планираното го имаат подобро домувањето. Постигнувањата за 2020 година во однос на услужени семејства се прикажани во Табела 5, од каде се гледа дека планот е надминат за 1,8%.

Табела 5. Преглед на услужени семејства (УС), во 2020 година

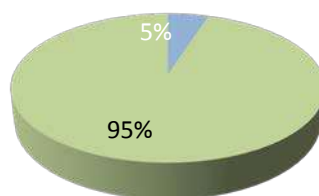
Услужени семејства со заем	МФИ	МДИ	ЕЕД	Вкупно
Годишен план за УС	230	30	24	284
УС со заем	211	24	54	289

Ако се спореди бројот на услужени семејства (289) со бројот на дистрибуирани заеми (242) се забележува поголем број на семејства од заеми. Овој диспарат е од методолошка природа - при одредување бројот на услужени семејства се бројат и семејствата кои немале директен заем од Хабитат Македонија, но живеат во станбена зграда каде е направена интервенција на заедничките делови.

Графикон 2. Преглед на услужени семејства (УС), во 2020 година

Во дистрибуцијата на заемите за партнер семејствата во однос на родовата припадност во 2020 година односот на мажи и жени носители на заем во сите програми на Хабитат Македонија е 5% наспроти 95%, во корист на жените. За заемите дистрибуирани преку партнерскиот фонд со МФИ Хоризонти по правило носители се жени, што е еден вид специфика и препознатливост на овој проект.

Графикон 3. Родова припадност на носители на заем, во 2020 година

Испорачани нефинансиски услуги

Нефинансиските услуги во Хабитат Македонија се испорачуваат во форма на информации, градежно-технички совети, обуки, управувачки услуги и други форми на јакнење на капацитетите на целната група како и застапување за теми и прашања од областа на домувањето. Бројот на испорачани нефинансиски услуги кон 7.307 семејства/поединци бележи раст од 8,5% во однос на 2019 година, што е резултат на зголемениот број на управувачки услуги кои ги испорачува Хабидом и испораката на услугите кои ги развива проектот МДИ.

Постигнувањата на Хабитат Македонија во 2020 година во однос на испорачани нефинансиски услуги се прикажани во Табела 6.

Табела 6. Преглед на испорачани нефинансиски услуги, во 2020 година

Нефинансиски услуги	МФИ	РАБА	Хабидом	МДИ	Финерти	Вкупно
Генерални информации	-	74	-	-	-	74
Брошура со стручни совети	183	-	-	-	-	183
Градежен совет	-	-	-	-	101	101
Ученици кои следат ЕЕ настава во средни стручни училишта, учебна 2019/20	-	-	-	566	-	566
Управувачки услуги	-	-	3.477	-	-	3.477
Унапредување на заеднички простории во станбени згради	-	-	-	2.906	-	2.906
Спроведени услуги	183	74	3.477	3.472	101	7.307

ПОСТИГНУВАЊА И РЕЗУЛТАТИ ПО ДЕЛОВНИ ЛИНИИ И КОМПОНЕНТИ

1. Деловна линија 1

1.1 Новоградби – Новоградби Велес (НГВ)

Целта на оваа програма е намалување на супстандардното живеење преку изградба на домови за семејства со ниски приходи кои живеат во услови на сиромашно домување во Велес. Активностите во оваа програма се традиционални активности на Habitat for Humanity, што значи директно вклучување на организацијата, партнер семејствата и волонтерските тимови во

изградбата на домовите, унапредувањето на условите за живот во заедницата преку промоцијата на вредностите како партнерство, учество и посветеност.

На почетокот на годината продолжи градбата на шестата зграда во која се предвидени станови за 12 семејства со ниски приходи од Велес и успешно беа прифатени два волонтерски тима од Канада и САД. Од март сите активности на градилиштето запреа како одговор на пандемијата со Ковид-19 и одлуката за суспензија на ГВ програмата до крајот на календарската 2020 година. Суспендирањето на ГВ програмата значајно влијаеше на динамиката на изградба на објектот во населбата Хабитат во Велес. Обновување на активностите и продолжување со градбата, во август беше означено со посетата на Амбасадорката на САД, Кејт Мари Брнс. Периодот на последниот квартал беше искористен да се заштити објектот од неповолни временските услови на зимските месеци, и затоа се комплетираа ѕидарските работи и поставувањето на покривот. Во следната градежна сезона ќе продолжи изведбата на градежно-занаетчиски работи.

Слика 1
Завршена фазата карабина

До крајот на 2020 година беа изведени сите ѕидарски работи и се заврши покривањето на објектот. Со овие активности се заврши фазата карабина на објектот. Во следната градежна сезона ќе продолжи изведбата на градежно-занаетчиски работи. Комплетното завршување на објектот и ставање на домовите во функција се очекува до крајот на градежната сезона 2021 година.

1.2 Мобилизација на волонтери (МВ)

Програмата за волонтери е традиционална Хабитат програма која се спроведува во речиси сите афилијации на оваа организација и се нарекува Глобално село (Global Village). Цел на програмата е да се олесни создавањето на домови за партнер семејствата преку директно вклучување на групи волонтери во процесот на градба. Воедно преку оваа програма се промовираат основните вредности на Хабитат: партнерство, волонтерство, заедништво, поддршка и помош. Волонтерските тимови покрај сопствениот труд мобилизираат и ресурси преку донации на финансиски и материјални средства, а придонесуваат и за зголемување на видливоста на присуството на Хабитат во заедницата.

Во периодот на известување беа вклучени вкупно 2 ГВ тима, еден од Канада и еден од Соединетите Американски Држави со вкупен број од 31 волонтер, кои остварија 1.085 волонтерски часови. Волонтерските тимови работеа на ѕидање на внатрешни и надворешни ѕидови, ковање на кровни решетки и изработка на канали за електрична инсталација на приземјето и првиот кат, на шестата зграда во населбата Хабитат во Велес.

Во март ХФХИ донесе одлука за суспензија на ГВ програмата до крајот на календарската 2020 година и сите активности на градилиштето запреа, како одговор на пандемијата со Ковид-

19. Суспендирањето на ГВ програмата допринесе да се откажат сите најавени ГВ тимови за годината.

Слика 2
Волонтерски тим од Канада

Слика 3
Волонтерски од тим од САД:
Обука за мерките за заштита од Ковид-19

Табела 7. Структура на волонтерски тимови, во 2020 година

Лидер на тимот	Земја	Вид на тимот	Проект	Големина на тимот	Волонтерски часови
Megan Salloum	Канада	затворен	НГВ	15	525
John Waite	САД	затворен	НГВ	16	560
Вкупно:				31	1.085

Оценувањето на тимовите и нивното искуство се достапни во базата на ИТЦ календарот, каде што Македонија има голем број на пофалби за програмата.

Во наредната 2021 година, не се очекува активирање на ГВ програмата. Хабитат Македонија планира да започне активности за завршување на шестиот објект во Велес без учество на волонтерски тимови.

1.3 Кредитирање на мало - Енергетски ефикасни домови (ЕЕД)

Програмата Кредитирање на мало преку проектот Енергетски ефикасни домови (ЕЕД) е програма која Хабитат Македонија ја спроведува со цел да се подобрат условите за домување на семејствата со ниски приходи кои живеат во стари објекти, преку намалување на трошоците за енергија, а со тоа и истовремено придонесува и кон редуцирање на штетните емисии на гасови во атмосферата.

Во периодот на известување започнаа да се имплементираат мерките за заштита на населението од Ковид-19, кои Хабитат Македонија ги имплементираше во своето работење што придонесе кон намалување на севкупните операции поврзани со кредитирање, односно намалена дистрибуција на заеми до целната група.

Во 2020 година проектот ЕЕД се спроведуваше во соработка со корпоративни партнери, со локална самоуправа и преку директна соработка со станари, заедници на сопственици на станови и управители на колективни станбени згради. Во рамки на проектот испорачани се 7 заеми во висина од 18.122 евра, со што услужени се 54 семејства.

Во рамките на кредитниот продукт за реконструкција на заедничките простории се работеше во две станбени згради, од кои за едната, во Куманово, со заем се финансираше реконструкција на фасада, а во другата во Скопје, реконструкција на лифт.

Дополнително, се испорачаа вкупно 3 заеми кон вработените на Либерти стил Скопје (нов сопственик на Арчелор Митал) за реконструкција на фасада и прозори и балконски врати.

Како поддршка на постоечките корисниците на заеми, погодени од Ковид-19, Хабитат Македонија им понуди репрограмирање на тековните заеми со можност за одложување на плаќањето на главницата и каматата, и рокот за отплата на заемот за период од 3 до 6 месеци. За оваа мерка се јавија 3 постоечки корисници на заемите.

1.4 Одржлив урбан развој на ромските заедници (УДР)

Проектот Одржлив урбан развој на ромските заедници е заедничка иницијатива на Хабитат Македонија и општините Шуто Оризари и Велес. Со овој проект треба да се придонесе кон инклузивен, ефикасен и одржлив урбан развој базиран на почитување на принципите на ЕУ кои водат до подобар квалитет на живеење во ромските заедници. Основна компонента на проектот е изработката на детални урбанистички планови (ДУП) за ромските заедници во двете општини. Паралелно со изработката на деталните урбанистички планови, ќе се спроведуваат и сет од активности насочени кон социјална инклузија на населението во областа на домувањето, здравството и образованието.

Спроведувањето на активностите во првата година се одвиваше во услови на пандемија предизвикана од Ковид-19, која од месец март 2020 година ја парализираше целата економија и се уште има свое влијание врз секојдневниот живот на луѓето. Таквата ситуација создаде потреба за модификација на акцискиот план на проектот за првата година. Теренските активности и директните контакти со засегнатите страни на проектот се сведени на минимум и истите ќе се реализираат во услови кои ќе бидат безбедни за здравјето на сите.

Во 2020 година се организираа набавни процедури за избор на фирми кои ќе ги подготвуваат ДУП-ите. Пред објава на повиците, се воспоставија критериуми за квалитет за избор на фирми. Беа формирани и две комисии, за оценка и рангирање на поднесените понуди за изработка на ДУП-и, сочинети од по пет члена, по два претставници од Хабитат Македонија, по еден претставник од општините и двајца надворешни членови, експерти во областа. Одлука за избор на планерска фирма за изработка на ДУП-и во Шуто Оризари беше донесена во месец декември 2020 година, при што набавката беше доделена на две планерски фирми. За Велес се одлучи да се запре постапката по повикот за набавка, поради добиените повисоки финансиски понуди од финансискиот план за оваа активност и се објави нов повик со исти услови на 3 декември 2020 година. Одлуката за избор на планерска фирма за изработка на ДУП-и во Велес е оставена за следната година.

Со цел поддршка на процесот за финализирање на постапките за легализација на бесправно изградените домови во Шуто Оризари, беше обезбедена административно техничка поддршка за решавање на барањата за легализација на бесправно изградени објекти во општината. Во 2020 година беа идентификувани 60 предмети и се извршена теренска посета за да се утврди тековниот статус на домовите, за кои се поднесени барања за легализација. Следната година ќе се проследи со легализација на домовите кои ги задоволуваат сите законски критериуми, и ќе се идентификуваат и посетат други домови за кои се поднесени предмети за легализација во о. Шуто Оризари.

Во општина Велес се формираше работна група за дефинирање на условите и критериумите за избор на семејства за реновирање на нивните домови. Составот на работната група брои 5 члена, двајца претставници од Хабитат Македонија, двајца претставници од општина Велес и еден претставник од Центарот за социјална работа. Иста таква група ќе се формира и за општина Шуто Оризари. Со нивна поддршка се подготви Методологија за избор на домаќинства за реконструкција на куќи, која треба да придонесе кон транспарентен избор, со идентификација на домаќинства кои имаат најголема потреба од оваа активност.

Со цел спроведување на проектните активности на локално ниво и работа директно со локалното население, се потпишаа договори со две граѓански здруженија, со Иницијатива за

развој и инклузија на заедниците – ИРИЗ за Шуто Оризари и Фондацијата за локален развој и демократија – Фокус за Велес.

Заради исклучително лошата состојба на населението во Шуто Оризари погодени од Ковид-19 кризата, беше направена реалокација на средствата од работилниците за здравствена едукација за набавка на овие пакети. Претставниците на локалната самоуправа се обврзаа дека по смирувањето на состојбата со пандемијата ќе најдат начин да ги организираат здравствено едукативните работилници планирани во проектот.

Со цел да се подобри собирањето на смет во периферните области во Велес, се набавија две возила, односно трактори со приколки. На овој начин на Јавното комунално претпријатие Дервен во Велес ќе му се овозможи соодветен начин за опслужување на граѓаните кои живеат на периферијата на градот, кои заради непристапноста на теренот имаат отежнат пристап до комуналните услуги.

Во 2020 година се спроведоа два состаноци на Советодавниот одбор на проектот, на кои се презентираа тековните и планираните активности, како и модификациите кои се прават за да се одговори на тековните предизвици предизвикани од пандемијата. Присутни на овие состаноци, покрај членовите на одборот, се и претставници од повисокиот менаџмент на Хабитат Македонија, претставник од Делегацијата на ЕУ и претставници од општините Шуто Оризари и Велес.

1.5 Проект: Намалување на енергетската сиромаштија во станбени згради (ComAct)

Главна цел на проектот Активности за намалување на енергетската сиромаштија во станбени згради (ComAct) е мерките за енергетска ефикасност кои имаат висока цена и големо влијание да се трансформираат во достапни решенија за енергетски сиромашните семејства, преку низа финансиски, технички и организациски активности. Проектот се фокусира на: Зајакнување и активирање на здруженијата за управување со станбени згради, поттикнувајќи користење на достапни шеми за поддршка и технички решенија, создавајќи атмосфера на поддршка од соседството; Креирање и промоција на постоечки финансиски алатки и технички решенија прилагодени за семејства со ниски приходи, што ќе резултира со прифатливи месечни трошоци и најповолен сооднос меѓу трошоците и придобивките за секоја зграда посебно. Целна група на овој проект се сопствениците на домови во станбени згради, локална самоуправа, здруженија на сопственици на домови, градежни и менаџмент компании, инвеститори, банки и финансиски институции, организации на потрошувачи и други релевантни организации и институции.

Проектот е финансиран од Европската Унија од Програмата за истражување и иновации Хоризонт 2020, а го спроведува конзорциум составен од 10 организации од различни земји. Имплементацијата започна во септември 2020 година и ќе трае 36 месеци. Хабитат Македонија во проектот има две улоги: лидер на работниот пакет 2, Создавање на овозможувачки еко-систем за енергетска ефикасност во станбени згради, и имплементатор на пилот проект во општините Карпош и Кавадарци, каде директно ќе се спроведуваат активности за подобрување на ЕЕ во станбениот сектор.

Со т.н. работен пакет 2 треба да се придонесе кон создавање на соодветни услови во опкружувањето во сите пет пилот земји (Бугарија, Унгарија, Украина, Литванија и Македонија) со кои ќе се зајакне примената на мерките за енергетска ефикасност во станбените згради, прилагодени на сиромашните домаќинства. Меѓу другите активности, во работниот пакет 2 се предвидува воспоставување на Ресурсни центри за енергетска ефикасност преку кои со посебна стратегија за вклучување на заедницата, треба да се работи на создавање на овозможувачка околина за енергетска ефикасност и намалување на енергетската сиромаштија кај станарите во станбените згради.

Со пилот проектот што ќе се спроведува во општините Карпош и Кавадарци, ќе се придонесе кон одржливоста на мерките за ЕЕ во станбените згради и ќе се обезбедат еднакви можности за семејствата со ниски примања да имаат придобивки во заштеда на електрична енергија, подобрувајќи го семејниот буџет. Активностите ќе се спроведуваат во најмалку 8 згради каде ќе се спроведат оптимални мерки за ЕЕ согласно социо-економскиот статус на домаќинството. Фокусот на овие активности е кон намалување на енергетската сиромаштија.

Почетокот на спроведување на проектот ComAct беше означен со почетен он-лајн состанок. На состанокот, покрај организаторот и координатор на проектот, Регионалната канцеларија за Европа, Блискиот исток и Африка, учествуваа претставници од сите 9 партнери.

Во тек на подготвителните активности, беа организирани промотивни, почетни состаноци за секоја од двете пилот општини Карпош и Кавадарци. На состаноците присуствуваа предавници на националните и локалните власти, претставници од деловниот и граѓанскиот сектор и други институции и организации кои се занимаваат со проблематиката на енергетска ефикасност и енергетска сиромаштија..

На неколку социјални медиуми беа објавени текстови и видеа за претставување на проектот, во рамки на двонеделната медиумска кампања која Хабитат Македонија ја организираше во текот на декември, за промоција на трите проекти финансирани од Хоризонт 2020.

2. Деловна линија 2

2.1 Кредитирање преку микро-финансиски институции (МФИ)

Микрофинансиските партнерства, имплементирани од страна на Хабитат Македонија, претставуваат носечка програма на организацијата за микро-финансирање на домувањето уште од 2005 година.

Програмата на Хабитат Македонија Кредитирање преку микро-финансиски институции (МФИ), во 2020 година, се заснована на долгогодишното партнерство со Хоризонти, каде преку кредитната линија се обезбедуваат микро заеми за реконструкција на супстандардни домови.

Планот за 2020 година беше да се подобри квалитетот на живеење и условите за домување на 230 семејства со ниски приходи во урбани и рурални средини во Македонија, преку заеми. Во периодот на известување вкупниот влог на Хабитат Македонија во фондот изнесува 570.000 евра.

Оваа година се одобрија и исплатија 211 заеми во износ од 633.346 евра. Врз основа на бројот на планирани 230 и 211 исплатени заеми за оваа календарска година, може да се заклучи дека реализацијата е 92%. Оваа состојба е поради здравствената криза Ковид-19 и за прв пат се случува од почетокот на програмата.

Услугите за поддршка во домувањето продолжуваат и во 2020 година, со што и понатаму секој корисник на заем добива брошура „Едноставно до пристоен дом“ при одобрување на заемот, а за дел од корисниците друштвото за градежништво Финерти изработи 22 градежни совети.

Сите активности се спроведуваа во отежнати услови како последица на пандемијата со Ковид-19.

Поради рестриктивните мерки за заштита од заразата, голем дел од планираните активности, особено оние директно поврзани со целната група и работа на терен беа одложени.

Како поддршка на постоечките корисниците на заеми погодени од Ковид-19 Хоризонти им понуди на корисниците на заем да ги прилагодат договорните односно Репрограмирање на тековните заеми, со оваа мерка беа опфатени 16 корисници на програмата.

Долгогодишна деловна соработка на Хабитат Македонија и Хоризонти се спроведува со кредитната линија чии средства наменски се пласираат согласно договорени критериуми и

услови преку Рамковен договор за партнерство. Договорот во периодот 2008-2017 година последователно е надолупнуван со анекси и нови договори склучени. На 02.07.2018 година партнерите склучија нов Рамковен договор за програмата „Кредитирање преку микрофинансиски институции (МФИ)“, а на 1 јули 2020 година склучија Анекс 2 на Рамковниот договор со што партнерството се продолжува во наредните 3 години.

2.2 Друштво за управување со станбени згради Хабидом

Друштвото за управување со станбени згради Хабидом е основано во јули 2015 година со лиценца заведена под број 03-403/3 од 10.09.2015 година издадена од Регулаторна комисија за домување. Лиценцата е продолжена на дополнителни пет години на 9 септември 2020 година. Хабидом се занимава со вршење на управувачки услуги за станбени згради: редовно тековно и инвестиционо одржување на станбените згради, нивно застапување пред управните органи и во правниот промет со цел за функционирање, одржување и зачувување на заедничките делови на станбените згради.

Целна група на Хабидом се сопственици на посебни делови во станбени згради кои имаат потреба од квалитетни управувачки услуги и од сеопфатна примена на законот за домување.

Согласно тековните активности и капацитети на Хабидом управувачките услуги се испорачуваат во општините на ниво на град Скопје, а во иднина со проширување на организациската структура, планирано е да се вклучат и други општини.

Иницијалниот годишен деловен план за 2020 е да се изврши испорака на управувачки услуги на 680 семејства. Во 2020 година Хабидом има склучено договори за управување со 18 станбени згради, со вкупно 445 семејства (Табела 8). До сега, Хабидом има склучено договори за управување со вкупно 144 станбени згради и испорачува управувачки услуги на вкупно 3.477 семејства.

Табела 8. Преглед на договори за вршење на управувачки услуги, во 2020 година

Договори	К1	К2	К3	К4	Вкупно
Годишен план за договори со станбени згради					
Број на услужени семејства	170	170	170	170	680
Склучени договори					
Број на станбени згради	8	3	5	2	18
Број на услужени семејства	210	50	116	69	445
Реализација во однос на годишниот план	124%	29%	68%	41%	65%

Покрај основната дејност, Хабидом овозможи и финансиски пристап на заеми за реконструкција на заедничките делови, а во насока на обезбедување на потребниот фонд, Хабидом потпиша договор за заем со Хабитат Македонија. Средствата беа пласирани во две станбени згради и тоа во една за поставување влезна врата и молерисување, а во другата за поправка на лифт, санација на покрив и молерисување на заеднички простории. Во едната станбена зграда лоцирана во општина Чаир живеат 18 станари, додека во другата во општина Карпош, 25 станари. Каматната стапка за зградата во Чаир е 10%, со оглед што се фактурира во месечните фактури, а за зградата во Карпош каматната стапка изнесуваше 7%.

Управуваните станбени згради се лоцирани во осум (8) општини на територијата на Скопје, односно: општина Аеродром, Карпош, Центар, Чаир, Ѓорче Петров, Кисела Вода, Сопиште и Гази Баба. Во Табела 9 е направен преглед на потпишани договори по општини.

Табела 9. Преглед на потпишани договори во 2020 година, по општини

Општина	Вкупно	%
Аеродром	41	28
Карпош	37	26
Центар	17	12
Чаир	14	10
Ѓорче Петров	14	10
Кисела Вода	13	9
Сопиште	5	3
Гази Баба	3	2
Вкупно	144	100

Услугите на Хабидом за тековно и инвестиционо одржување на станбените згради постигнаа наплата од 76%.

Во Табела 10 се прикажани износите по основ на фактури испорачани од Хабидом наспроти уплатите од страна на сопствениците на посебни делови/семејства и процент на наплата за 2020 година.

Табела 10. Преглед на реализирана наплата, во 2020 година

Наплата	K1	K2	K3	K4*	Вкупно
Износ по основ на фактура (МКД)	5.138.115	5.804.529	5.807.596	5.471.734	22.221.974
Наплата по основ на фактура (МКД)	4.871.614	5.451.166	3.578.731	2.994.023	16.895.534
Ненаплатен износ	266.501	353.363	564.696	590.484	1.775.044
Реализација на наплата	95%	94%	62%	55%	76%

* Реализацијата на наплата во K4 е помала бидејќи фактурите за декември 2020 година се издаваат во јануари 2021 година.

Непочитување на законската регулатива од останатите управители, без постојана контрола од страна на Регулаторна комисија за домување и општински инспектори, и нелојалната конкуренција на пазарот се фактори кои негативно влијаат на работењето на Хабидом.

2.2.1. Проект: Мерки за енергетски ранливите домаќинства (EnergyMEASURES)

EnergyMEASURES проектот се однесува на спроведување на координирани програми за енергетска потрошувачка во која се вклучени домаќинствата и посочување на структурните проблеми поврзани со енергетска сиромаштија во седум европски земји, од кои четири се добро развиени земји во западниот дел (Белгија, Ирска, Холандија и Велика Британија), кои ја препознаваат енергетската сиромаштија, а три се пост-комунистички земји (Бугарија, Македонија и Полска), во кои енергетската сиромаштија е значаен проблем што ги зафаќа домаќинствата со ниски и средни примања. Основа за проектот е претпоставката дека намалувањето на потребата за електрична енергија е најефективно и одржливо средство за

ублажување на енергетската сиромаштија. Ова вклучува подобрување на енергетските перформанси на живеалиштата преку мерки со ниска цена и промовирање енергетски ефикасни навики. Преку овие две меѓусебно поврзани и комплементарни насоки на работа, проектот ќе ја поддржи ко-креацијата и промоцијата на сет од иновативни бизнис модели и иницијативи за управување и политики, додека се спроведува акциона програма, претставена од серија на „најдобрите практики и искуства“ за најлесно вклучување на жителите кои се соочуваат со енергетска сиромаштија.

Појдовна основа е идејата дека најефективното и одржливо решение за енергетската сиромаштија е подобрување на енергетската ефикасност во енергетски сиромашните семејства. Затоа, проектот EnergyMEASURES ќе: поддржи одредени домаќинства преку насочен ангажман за промена на односот и свеста за користење на електричната енергија и ќе даде предлог за бизнис модел, полиси и промени во управувањето со кои институционалниот контекст ќе се направи полесно достапен за мелиорација на енергетската сиромаштија.

Главна цел на проектот е да се подигне знаењето и капацитетот за вклученоста на „енергетски сиромашните“ жители, за да се овозможи промена кај пошироката јавност зафатена со енергетска сиромаштија во земјите каде дејствуваат членките на конзорциумот.

Проектот се фокусира на вклучување на три социо-демографски групи кои се од особено значење од два аспекта: справување со енергетската сиромаштија и потенцијалот за вклучување во енергетската ефикасност:

- Старите лица;
- Домаќинства во кои глава на семејството е жена;
- Луѓе кои живеат во станбени згради.

Во Македонија таргет група се станари во станбени згради во урбани средини со ниски примања, со фокус на домаќинства во кои глава на семејството е жена.

Период на спроведување е 36 месеци започнувајќи од 1 септември 2020. Вкупниот буџет на проектот е 1.995.575 евра, а уделот на Хабидом е 99.187 евра.

2.3 Развој на пазарот во секторот домување (МДИ)

Во 2017 година, Хабитат Македонија, во соработка со Тервилигер центарот за иновации во домувањето (TCIS) од Атланта, САД, во рамките на Habitat for Humanity International, започна да спроведува Проект за поддршка на пазарни иницијативи во секторот домување. Проектот е дел од поширока глобална програма спонзорирана од приватниот донатор Рон Тервилигер, и истата, освен во Македонија, се спроведува и во Индија, Мексико, Перу, Филипини и Кенија односно во рамките на меѓународната мрежа на организации на Хабитат. Програмата е со планирано времетраење од пет години односно од октомври 2016 до септември 2021 година.

Согласно динамиката на годишниот работен план, во текот на 2020 година се спроведоа следните главни активности:

1. Следење и поддршка во развој на пазарните иницијативи на избраните водечки фирми. Во 2020 година, фирмите кои беа избрани во првиот циклус ги понудија на пазарот продуктите кои беа развиени врз основа на нивните иницијативи.

- Штедилница Можности во 2020 година продолжи со кредитните активности за реконструирање и реновирање на супстандардни домови во руралните подрачја во Македонија, иако со значително намален обем, како резултат на здравствената криза со Ковид-19. Согласно доставениот бизнис план за иницијативата, во 2020 година е планирано да бидат пласирани 30 заеми во вкупна вредност од 68.279 евра. Пласирани се вкупно 24 заеми, во вкупна вредност од 54.623 евра.

Од почетокот на проектот, пласирани се 94 заеми во вкупна вредност од 272.795 евра.

Минатата година направени се директни промоции кон потенцијалните клиенти, при нивните посети на експозитурите на штедилницата и направени се неколку објави за овој

кредитен продукт на Фејсбук страницата на Штедилница Можности. Во месец јули беше пуштена радио реклама на националното радио Канал 77 и на други локални радија кои емитуваат програма на македонски и на албански јазик. Дополнително, беа отпечатени флаери со информации за кредитниот продукт и банер.

Слика 4

Почеток на маркетинг кампања на Штедилница Можности за промоција на кредитниот продукт за енергетска ефикасност во рурални подрачја

Како дел од маркетинг кампањата, согласно планот требаше да се организира едукативен караван низ Македонија со кој ќе беа формирани фокус групи чија главна цел ќе беше едукација на населението за подигнување на свеста за придобивките на енергетската ефикасност. Поради настанатата ситуација со пандемијата, караванот беше одложен за 2021 година.

- Активностите за развој на пазарната иницијатива “Smart Building Kit” на фирмата Р.С. Боби 99 во 2020 година главно се однесуваа на развој на Front-end делот од апликацијата, каде е направен комплетен ре-инженеринг на предвидените модули и нивно прилагодување на новите потреби. Покрај тоа, започната е подготовката за изработка на следните нови модули:

- виртуелен менаџер на зграда – модул што на едно место ќе ги содржи сите актуелни и историски податоци за зградата и ќе овозможи директна комуникација на управителот со секој корисник.
- модул за електронско донесување на одлуки – со помош на овој модул ќе се овозможи виртуелно одржување на состаноци и „електронско гласање“ на сопствениците, а потоа, кога ќе има соодветни услови така донесената одлука во писмена форма ќе се достави до секој од нив за потпис.
- процедура и модул со кој максимално ќе се поддржи опцијата вработените на фирмата – управител да работат од дома. Овој модул треба да овозможи минимално присуство во работните простории (идеално би било само еден човек во едно време), а сите други да работат од дома. За да се реализира овој модул, ќе биде потребно да се набави и соодветен хардвер и системски софтвер.

Планираната имплементација на продуктот во 2020 година согласно доставениот бизнис план е 3.000 услужени семејства и реализиран приход од новиот продукт во износ од 7.380.000 денари. Согласно доставените квартални извештаи, услужени се 2.906 семејства, односно реализиран е вкупен приход од 7.020.283 денари.

2. Селекција на нови водечки фирми. Покрај поддршката за водечките фирми кои веќе се избрани за учество во МДИ проектот преку јавен повик, постојано се бараат можности за соработка и со други фирми и организации кои можат да резултираат со развој на нови иницијативи за развој на пазарот во секторот домување.

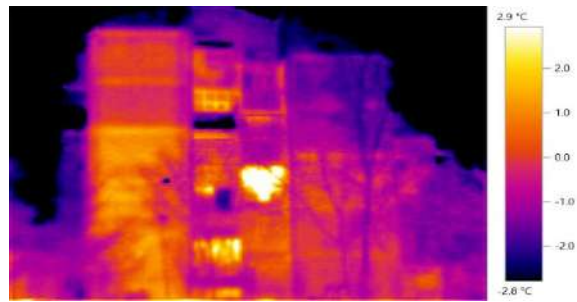
- Во периодот на известување, договор за вклучување во проектот МДИ е склучен со приватната високообразовна установа Универзитет Американ Колеџ Скопје, за изработка на курикулуми за континуирано образование за професионални профили од секторот домување и проширување на програмата на Факултетот за архитектура и дизајн. Вкупната вредност на иницијативата изнесува 450.000 денари. Согласно договорот, за имплементација на истата, Хабитат Македонија ќе обезбеди финансиска поддршка во износ од 300.000 денари.

- Гасификација на колективни станбени згради во општините Куманово и Бутел. Во периодот на известување, спроведен е процес на пред-селекција на колективни станбени згради во општините Куманово и Бутел, за приклучување на гасоводната мрежа. За проценка на енергетските карактеристики на зградите, извршено е термовизиско снимање на истите.

Слика 5

Пред-селектирана станбена зграда во општина Куманово

Слика 6

Термовизиско снимање на станбена зграда во општина Куманово

2.4 Друштво за градежништво Финерти

Друштвото за градежништво Финерти ДООЕЛ е основано од страна на Хабитат Македонија, со цел да обезбедува услуги и производи од областа на архитектурата и градежништвото, кои ќе овозможат подобрување на квалитетот на домувањето во Македонија. Приоритет во работењето на друштвото се потребите и можностите на клиентите, согласно на кои во иднина ќе развива квалитетни, функционални и одржливи решенија на домови.

Во рамки на деловната цел фокусирана на испорака градежно-архитектонски услуги во 2020 година тимот на Финерти изработи: 101 градежно-технички совети за корисници на заем за реконструкција од програмата МФИ која Хабитат Македонија ја спроведува во партнерство со Хоризонти; предлог веб апликацијата за визуелизација на енергетските карактеристики на станбените згради и истата ќе претставува електронска база на сите регистри на станбени згради и станови; финализирање на Основен проект за индивидуален станбен објект А1 во с. Волково, Скопје, за инвеститор Центар за помош на лица со ментален хендикеп Порака, Неготино; започна изработката на студија за типологијата на станбени згради во Македонија според методата ТАБУЛА.

Во рамките на втората деловна цел за реконструкции теренски активности не се спроведуваа поради ширењето на пандемијата Ковид-19 и воведените мерки за заштита од корона вирусот.

Третата деловна цел која преку продажба на станбен простор се очекува да му обезбеди на Финерти приходи за самостојно работење е долгорочна. Тимот на Финерти планира изградба на доградба и надградба на станбена зграда во општина Гази Баба, за што во текот на периодот беше примен одговор на барањето за согласност од АД за изградба и стопанисување со станбен

и деловен простор од значење за Републиката за двата стана кои се во државна сопственост, со кој се бара комплетирање на документацијата со солемнизиран договор со сите останати сопственици и комплетен основен проект, за да може Акционерското друштво да одлучува по барањето. Во следниот период ќе се разгледаат можностите за да се постапи по барањата на АДСДП и продолжување на оваа активност.

Може да се заклучи дека во 2020 година услугите кои ги спроведуваше Финерти, како и претходната година, главно се поврзани со Хабитат Македонија, како продолжување на нефинансиските услуги кои традиционално се дел од програмите на Хабитат Македонија за поддршка на најранливите семејства, но и како испорака на услуги кои треба да бидат подготвени од страна на лиценцирани фирми. Исто така, од септември Финерти обезбеди приходи во висина од 9.350 евра во рамки на проектот: Комерцијализација на иновативни процеси за унапредување на енергетската ефикасност во секторот домување базирани на типологија за енергетска проценка на станбените згради во Македонија според метода ТАБУЛА, спроведуван од старт - апот Мегаполис и финансиран од Фондот за иновации и технолошки развој.

3. Деловна линија 3

3.1. Регистар на станбени згради (РАБА)

Проектот РАБА е иницијатива на Хабитат Македонија, со цел воспоставување на националниот Регистар на станбени згради и станови и Регистар на управители на станбени објекти, во согласност со Законот за домување. Од 2015 година кога Хабитат Македонија започна со подготовка на РАБА, до крајот на 2020 година, со регистарот на станбени згради и управители на Република Северна Македонија евидентирани се вкупно 3.838 згради и 115.440 станбени единици, во вкупно 30 општини, поточно, Карпош, Аеродром, Чаир, Кисела Вода, Гази Баба, Прилеп, Велес, Кавадарци, Неготино, Куманово, Ѓорче Петров, Крива Паланка, Богданци, Македонска Каменица, Демир Хисар, Дојран, Пробиштип, Радовиш, Македонски Брод, Берово, Охрид, Валандово, Бутел, Делчево, Пехчево, Винаца, Свети Николе, Кочани, Кратово и Вевчани. Регистрите на станбени згради јавно се објавени на веб страницата www.domuvanje.org.mk, која се администрира од Хабитат Македонија, а наскоро ќе бидат објавени и на веб - алатката, која е во тек на изработка.

Во 2020 година беа финализирани регистрите за општините Вевчани, Кочани и Кратово. Во овие општини евидентирани се вкупно 74 станбени згради и 1.690 станбени единици. Евидентирање на станбените згради во тие општини се изврши од страна на тимот на Хабитат Македонија со теренска посета. Во тек е изработката на регистарот за општина Центар и негово финализирање се очекува во следниот период.

Табела 11. Преглед на регистрирани станбени згради во 2020 година

	Општина	Број на згради	Број на станови
1	Кратово	16	198
2	Вевчани	1	7
3	Кочани	57	1.485
	Вкупно	74	1.690

Нова соработка е започната со општина Штип, при што е потпишан меморандум за соработка со општината и извршена е обука за евидентирање на станбени згради на анкетари од општината, од страна на тимот на Хабитат Македонија. Воспоставена е позитивна комуникација и

соработка и со општините Струмица, Гевгелија, Ресен, Кичево и Битола. Отпочнување на процесот во овие општини се планира за следниот период кога ќе се овозможат услови за теренска работа, односно со подобрување на состојбата со пандемијата.

Со отпочнување на рестриктивните мерки за справување со пандемијата запреа сите теренски активности и оваа состојба се искористи за ревизија и надградба на сите досегашни регистри, при што одредени параметри во базите се проверија, надополнија и коригираа. Се користеа информации од Катастарот, Google Maps итн. Особено се посвети внимание на лоцирањето на зградите по катастарска парцела, и тоа за општините Карпош, Центар, Велес и Ѓорче Петров.

Започна соработка и комуникација со ИТ соработници/фирма, во однос изработка на веб - алатка за прикажување и употреба на сите досегашни регистри, како и за идна употреба при евидентирање на зградите и управителите, при што, во голем обем би се поедноставила, конкретизирала и унифицирала целата проблематика при базата на податоци за зградите од одредените општини.

Генералните забелешки од евиденцијата на станбените згради е дека во најголем процент зградите изградени пред 30 години се без соодветна изолација на фасадата и покривот, при што има и протекување на покривот, и управувањето на зградите се уште не е целосно регулирано. Сепак, поголем дел од становите во зградите ги имаат променето старите прозорци и балконски врати.

3.2. Регионален проект за резиденцијална ЕЕ за семејства со ниски приходи (РЕЕЛИХ)

Главната цел на Регионалниот проект за резиденцијална енергетска ефикасност за семејства со ниски приходи е да се подобрат можностите за инвестирање во енергетска ефикасност на станбениот сектор во регионот. Проектот се спроведува во Ерменија, Босна и Херцеговина и во Македонија, каде преку сет на активности, меѓу кои: регионална платформа за споделување на искуства, застапување, јакнење на свеста и овозможување пристап до информации, промоција на пазарни (претприемачки) решенија, креирање работни места и техничка поддршка, се работи на подобрување на енергетската ефикасност во станбените згради. Активностите во Македонија се фокусирани на развивање соодветни пазарни решенија и државни политики кои ќе овозможат значајни инвестиции во проекти за енергетска ефикасност и ќе водат до вкупно намалување на потрошувачката на енергија во колективните станбени згради. Проектот се спроведува во општините Центар (Скопје), Велес и Ѓорче Петров (Скопје).

Во текот на 2020 година, рестрикциите воведени за справување со пандемијата со Ковид -19 значајно влијаеја на спроведувањето активностите на проектот РЕЕЛИХ, особено оние поврзани со соработка со државните институции и директна работа со целната група. Овој период, кој го карактеризираа ограничени директни средби и движење, е искористен за тестирање и прилагодување на веб алатката за планирање, мониторинг и евалуација на развојни иницијативи во резиденцијалниот сектор.

Воспоставен е Гарантниот фонд, како механизам за поддршка на финансиските институции и овозможување на достапни заеми за енергетска ефикасност за семејствата кои живеат во станбени згради. Избрани се две финансиски институции: Можности и Халк банка, во постапка во која беа контактирани 7 финансиски институции и тоа 5 комерцијални банки и 2 микро-финансиски институции (МФИ). Позитивен одговор беше добиен од 3 банки и една МФИ, по што започнаа преговорите за операционализација на гарантниот фонд.

Алатката за правилно спроведување на мерките за енергетска ефикасност во станбени згради, започна да се подготвува со развивање на методологија за работа и прашалници. Првично, методологијата за дизајнирање на оваа алатка опфаќаше директни контакти со целната група (станари во станбени згради, сопственици на фирми – управители, претседатели на „куќни совети“, претставници на Стопанската комора, Регулаторната комисија за домување и други). Со воведување на рестриктивните мерки за справување со пандемијата од Ковид-19, се

направи и промена на методологијата и планираното истражување се одвиваше по електронски пат.

Хабитат Македонија во 2020 година ја продолжи соработката со Министерството за економија во врска со изработката на Стратегија за реконструкција на згради. Оваа иницијатива е комплексна и вклучува повеќе засегнати страни, како министерствата, пред се Министерството за економија и Министерството за транспорт и врски, академската и експертската заедница, деловниот сектор во градежништвото и други. Преку проектот „Комерцијализација на иновативни процеси за унапредување на енергетска ефикасност во секторот домување базирани на типологија за енергетска проценка на станбените згради во МК според метода ТАБУЛА“ одобрен од ФИТР се затвора финансиската конструкција за спроведување на оваа методологија.

На крајот на годината, започна да се организира регионална конференција, со цел да се унапреди соработката помеѓу академскиот, деловниот и граѓанскиот сектор во земјите од Западен Балкан, што ќе влијае на унапредување на можностите за подобрување на ЕЕ во станбените згради. Концептот на конференцијата предвидува одржување на три настани, првиот: главен настан, фокусиран на финансиски модели и развојни иницијативи за ЕЕ во станбениот сектор, вториот: академски (теоретски) настан, ќе треба да ги опфати законодавните и другите регулативи за ЕЕ во станбениот сектор и третиот: практичен (најдобри практики) настан, за презентирање на успешни примери од имплементирани мерки за ЕЕ и управување со станбени згради.

3.3. Проект за овозможувачка околина и застапување

Целта на активностите за застапување и лобирање е креирање овозможувачки амбиент за квалитетно домување, вклучувајќи ја тука и енергетската ефикасност во станбениот сектор. Хабитат Македонија спроведува активности за промовирање и унапредување на домувањето преку вклучување на релевантните национални и локални институции во унапредувањето на законската рамка за домување, активирање на граѓанскиот сектор за прашања поврзани со квалитетно домување, поттикнување на бизнис секторот за инвестирање и развивање пазарно ориентирани модели за поддршка на домувањето и друго.

Поради рестриктивните мерки за справување со Корона вирусот, во 2020 година активностите за застапување и лобирање беа со намален интензитет. Се одржуваше редовна комуникација по електронски пат помеѓу вклучените страни во иницијативите за законско решение за социјално домување и типологизација на станбени згради.

Процесот на подготовка на законско решение за социјално домување, започнат во октомври 2018 година на иницијатива на Министерството за труд и социјална политика е во процес на концептуализација. На 14 февруари 2020 година работната група одржа средба во Министерството за труд и социјална политика на која беше договорено да се продолжи со активностите за истражување за потребите од социјално домување. Беше договорено истражувањето да се спроведе во Куманово, Кочани и Тетово преку Центрите за социјална работа во овие градови, а претходно од страна на МТСП да се обезбедат потребните документи од Советите за социјална заштита и да се побараат информациите од ГИЗ и Заводот за социјални дејности. Исто така беше договорено да се направи и финансиска рамка за оваа активност и да се побараат средства за спроведување на истата.

Соработката со Министерството за економија во изработката на Законот за енергетска ефикасност и за подготовка на типологизација на зградите по методологијата ТАБУЛА продолжи и во 2020 година и се прошири со активности за подготовка на Стратегијата за обнова на згради, како и во донесувањето на некои законски решенија кои произлегуваат од Законот за енергетска ефикасност. Сето ова позиционира Хабитат Македонија како клучен партнер на државните институции и креаторите на политики во секторите домување и енергетска ефикасност.

3.4. Проект: Енергетски менаџмент за локалните власти во Источна Европа (EXCITE)

Цел на проектот EXCITE е директно да го подобри менаџирањето со енергијата во ЕЛС, како и да иницира креирање или унапредување на климатско-енергетските акциски планови во 25 општини и дополнително да влијае најмалку врз 100 други општини (на ниво на Европа) да развијат или да ги унапредат нивните Акциски планови за одржлива енергија и климатски услови според концептот SECAP, како дел од ЕЕА AWARD методологијата.

Имплементацијата на проектот EXCITE започна на 1 септември 2020 година и истата ќе трае до 31 август 2023 година. Хабитат Македонија, во Македонија го имплементира проектот во партнерство со 3 пилот општини. Тоа се општините Карпош, Кочани и Кичево.

Во 2020 година, подготвен е детален план за имплементација на проектот за период од 3 години; Стратегија за комуникација и дисеминација во рамки на проектот ЕКСАЈТ во Македонија; РП 3 Бизнис и финансиски модели соодветни на ЕЕА методологијата; Табела за модели на вклучување на граѓаните.

За пилот општините Карпош, Кочани и Кичево организиран е почетен (kick-off) он-лајн состанок на кој се претставени целите, клучните активности, очекуваните резултати, заинтересираните страни, динамиката на реализација како и конкретните придобивки за општините од имплементација на проектот. На истиот учествуваа вкупно 34 лица што вклучува претставници на сите три општини, владини институции, деловниот сектор и граѓански здруженија - невладини организации.

ПРОГРАМСКО ФИНАНСИРАЊЕ

Активностите на Секторот за програмско финансирање и одржливост во 2020 година беа фокусирани на повеќе сегменти и тоа: следење на квалитетот на кредитното портфолио на Хабитат Македонија и партнерските МФИ, кредитна анализа и евиденција на заемите, подобрување на наплатата на кредити во доцнење, навремено и уредно известување кон надворешните и внатрешните соработници.

Состојба и квалитет на кредитното портфолио на Хабитат Македонија

Бруто кредитното портфолио (Gross loan portfolio) на Хабитат Македонија на крајот од периодот заклучно со 31 декември 2020 година содржи 1.043 заеми во износ од 1.868.206 евра.

Во Табела 13 се прикажани податоците за квалитетот на кредитното портфолио.

Табела 12. Преглед на кредитно портфолио во евра, за 2020 и споредба со 2019 година

	2020		2018	
Број на активни заеми	1.043		1.058	
Бруто кредитно портфолио	1.868.206		1.862.122	
Број на исплатени заеми во периодот	7		12	
Вкупен износ на исплатени заеми во периодот	142.338		209.311	
Портфолио во ризик	Износ (евра)	Бр. на заеми	Износ (евра)	Бр. на заеми
предвремено отплатен	55.840	12	74.962	16
Тековен	1.213.912	130	1.064.917	142
1 - 30 дена	158.194	29	310.335	63

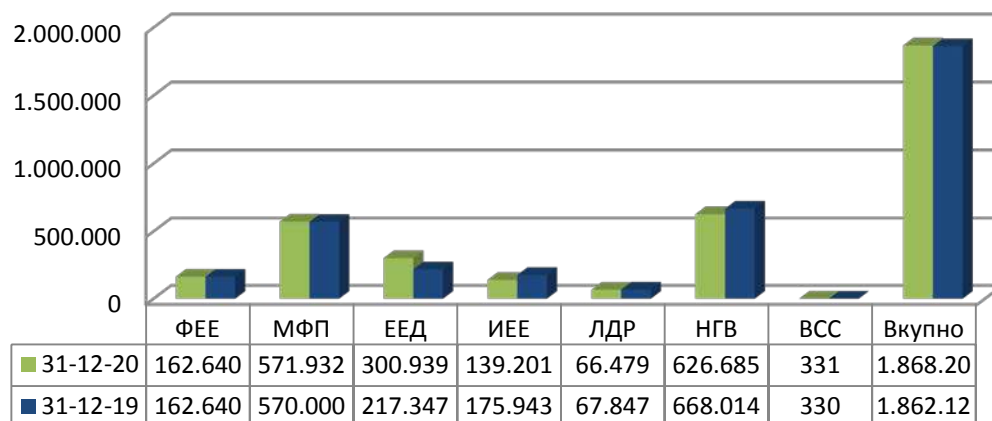
31 - 90 дена	79.526	50	118.495	26
91 - 180 дена	124.326	55	74.311	44
181 - 360 дена	77.703	28	72.039	37
>360 дена	158.704	739	147.063	730
Вкупно портфолио во ризик со задоцнување >30 дена (износ)	440.260	872	411.908	837
Вкупно портфолио во ризик со задоцнување >30 дена (%)	23,57%		22,12%	
Вкупен износ на реструктурирани заеми	-	-	-	-
Отписи	-	-	-	-
Отписи/Просечно бруто портфолио %	-	-	-	-
Издвоени резервации	-4.751		10.468	
Исправка на вредност/Бруто кредитно портфолио	7,55%		7,83%	

Табела 13. Преглед на пласирани заеми, во 2020 и споредба со 2019 година

Проект/ програма	2020			2019		
	Број на заеми	Износ (евра)	Просечен заем (евра)	Број на заеми	Износ (евра)	Просечен заем (евра)
НГВ	-	-	-	-	-	-
ЕЕД	7	142.338	20.334	11	46.671	4.243
МФП (Хоризонти)	-	-	-	-	-	-
ФЕЕ (Можности)	-	-	-	1	162.640	162.640
Вкупно	7	142.338	20.334	12	209.311	17.443

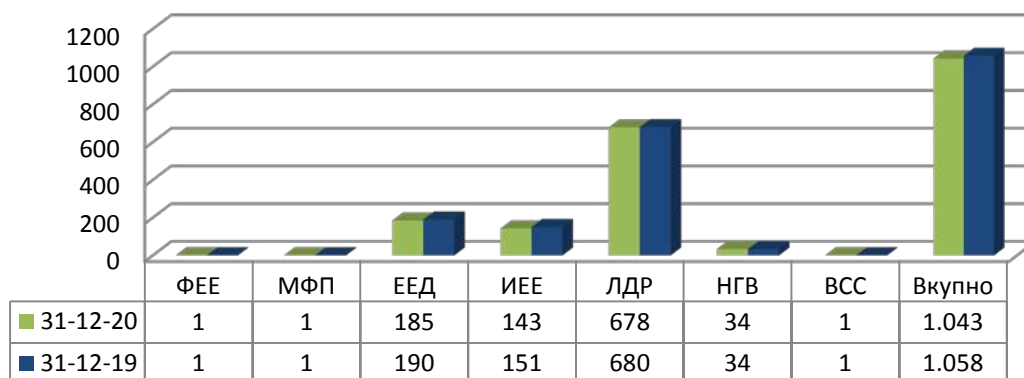
Вкупниот број на пласирани заеми во 2020 година изнесува 7, што претставува намалување од 41,67% во однос на 2019 година. Вредноста на пласираните заеми во текот на 2020 година изнесува 142.338 евра, што во однос на 2019 година претставува намалување од 32,00%.

Во однос на 2019 година вкупното бруто кредитно портфолио вредносно е намалено за 0,33%, додека според вкупниот број на активни заеми е намалено за 1,42% .

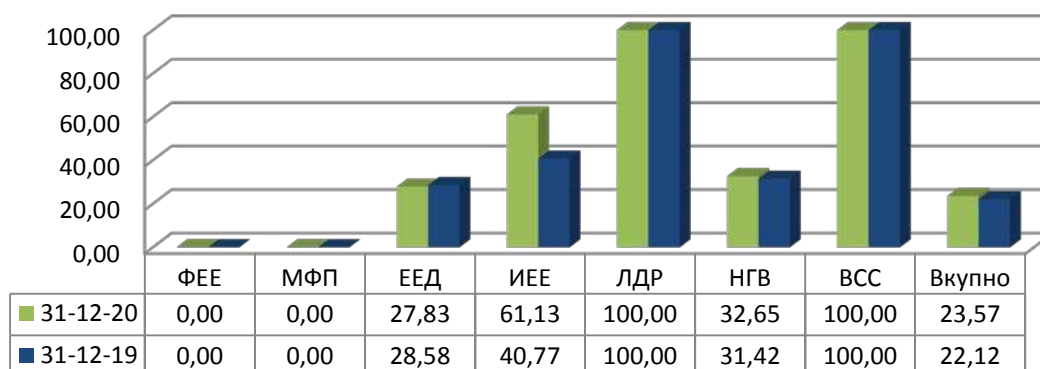
Графикон 4. Преглед на бруто кредитно портфолио во евра,

во 2020 и споредба со 2019 година

Графикон 5. Број на активни заеми, во 2020 и 2019 година

Вкупното портфолио во ризик со доцнење поголемо од 30 дена во однос на бруто кредитното портфолио во 2020 година изнесува 23,57%.

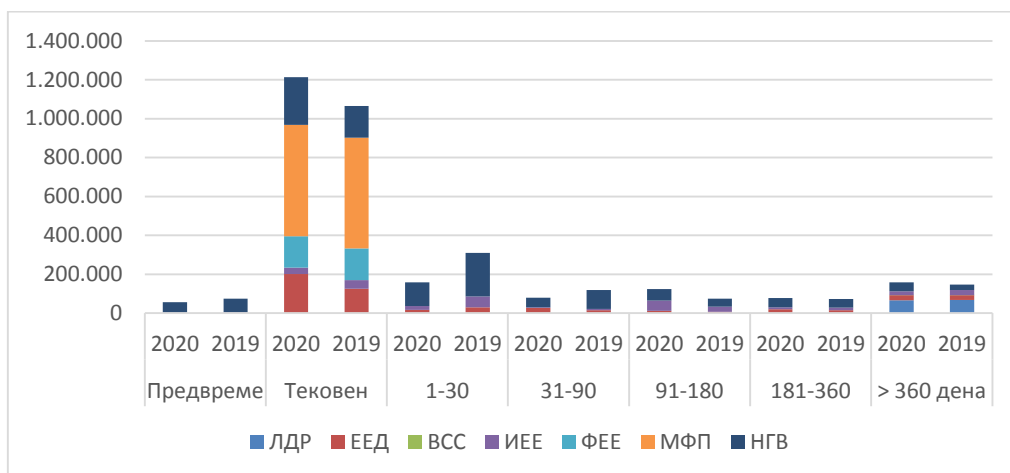

Графикон 6. Преглед на вкупно портфолио во ризик со задоцнување >30 дена
Процентуално, во 2020 и споредба со 2019 година

Табела 14. Преглед на класификација на кредитното портфолио според категорија на ризик, во 2020 и споредба со 2019 година

Проект		ЛДР	ЕЕД	ВСС	ИЕЕ	ФЕЕ	МФП	НГВ	Вкупно	
Категорија на доцнење	Предвреме	2020	0	0	0	2.301	0	0	53.539	55.840
		2019	0	550	0	3.498	0	0	70.914	74.962
	Тековен	2020	0	201.082	0	32.049	162.640	571.932	246.210	1.213.912
		2019	0	125.399	0	44.443	162.640	570.000	162.436	1.064.917
	1-30	2020	0	16.099	0	19.757	0	0	122.337	158.194
		2019	0	29.274	0	56.278	0	0	224.784	310.335
	31-90	2020	0	25.684	0	3.369	0	0	50.473	79.526
		2019	0	15.465	0	6.771	0	0	96.260	118.495
	91-180	2020	0	12.194	0	52.233	0	0	59.899	124.326
		2019	0	6.671	0	26.706	0	0	40.933	74.311
	181-360	2020	0	20.310	0	10.188	0	0	47.205	77.703
		2019	0	15.514	0	12.407	0	0	44.118	72.039
> 360 дена	2020	66.479	25.569	331	19.303	0	0	47.021	158.704	
	2019	67.847	24.475	330	25.841	0	0	28.570	147.063	

Вкупно	2019	66.479	300.939	331	139.201	162.640	571.932	626.685	1.868.206
	2018	67.847	217.347	330	175.943	162.640	570.000	668.014	1.862.122

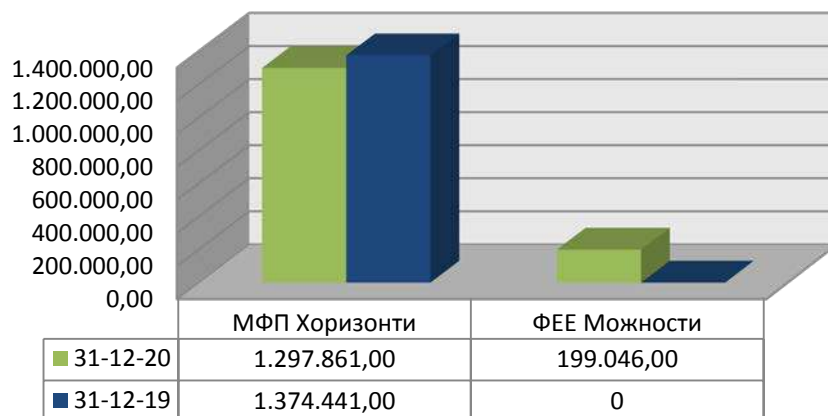

Графикон 7. Преглед на класификацијата на кредитното портфолио според категорија на ризик, во 2020 и 2019 година

Микрофинансиски партнерства - состојба и квалитет на заедничките фондови

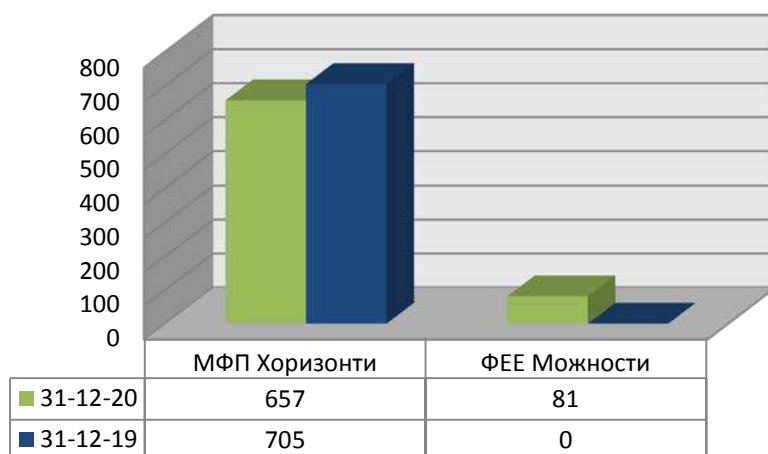
Со состојба на 31 декември 2020 година, бруто кредитното портфолио на заедничкиот фонд со Микрокредитна фондација Хоризонти изнесува 1.297.861 евра, што во однос на 2019 година претставува намалување од 5,57%.

Бруто кредитното портфолио на Фондот за енергетска ефикасност со состојба на 31 декември 2020 година изнесува 199.046 евра.

Графикон 8. Преглед на бруто кредитно портфолио во евра за МФП Хоризонти и ФЕЕ Можности, во 2020 и споредба со 2019 година

Со состојба на 31 декември 2020 година бројот на активни заеми на фондот МФП Хоризонти изнесува 657, што во однос на 31 декември 2019 година претставува намалување од 6,81%.

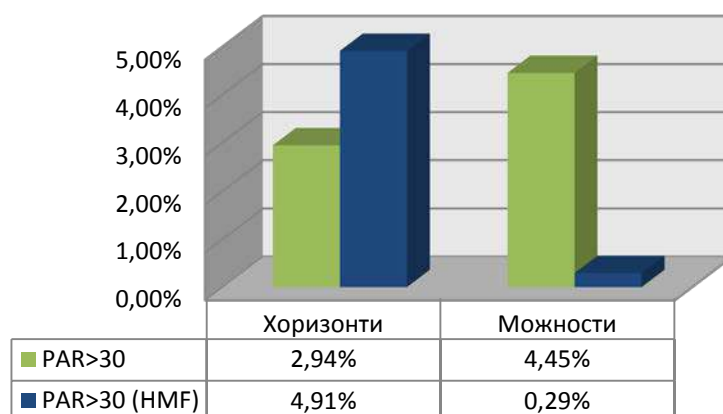

Графикон 9. Број на активни заеми за МФП Хоризонти и ФЕЕ Можности, во 2020 и споредба со 2019 година

Табела 15. Преглед на пласирани заеми од МФИ Хоризонти и Можности, во 2020 и споредба со 2019 година

	2020			2019		
	Број на заеми	Износ (евра)	Просечен заем (евра)	Број на заеми	Износ (евра)	Просечен заем (евра)
Хоризонти	218	631.612	2.897	288	801.748	2.784
Можности	24	54.623	2.276	70	218.172	3.117

Со состојба на 31 декември 2020 година, портфолиото во ризик со доцнење поголемо од 30 дена изнесува 4,91% на заедничкиот фонд, односно 2,94% на целото кредитно портфолио на Хоризонти. На истиот датум, показателот PAR>30 кај Можности изнесува 0,29% на заедничкиот фонд, односно 4,45% на целото кредитно портфолио.

Графикон 10. Портфолио во ризик со задоцнување >30 дена, состојба на 31 декември 2020 година

РАЗВОЈ НА РЕСУРСИ И ВМРЕЖУВАЊЕ

Во 2020 година, мобилизацијата на ресурси во Хабитат Македонија беше поделена на два типа на активности: 1) активности насочени кон одржување на релации со постоечки донатори од мрежата на Habitat for Humanity и чекори неопходни за да се одржат и зголемат овие донации и 2) активности насочени кон обезбедување нови донации од институционални и корпоративни донатори. Поради недоволна екипираност на тимот овие активности не се спроведуваа во целост и според вообичаената динамика.

Релации со донатори од мрежата на Хабитат и индивидуални донатори

Во текот на 2020 година, преку партнерските Хабитат афилијации и „десеток“, односно обезбедувањето наменски донации, добиени се вкупно 52.800 УСД. Тоа претставува негативна разлика од 6.282 УСД споредено со вкупната сума на донации добиени минатата 2019 година, што се должи главно на промена во глобалната стратегија на Habitat for Humanity International. Сепак, може да се заклучи дека Хабитат Македонија, и покрај промената на стратегијата на глобално ниво, успеала да го задржи интересот на досегашните донатори и поддршката добиена преку партнерските Хабитат афилијации и „десеток“.

Табела 16. Износ на донации од Хабитат афилијации, индивидуални донатори и „tithe“ партнери на Хабитат Македонија, во 2020 година

Месец	Износ на донација во УСД
јануари	12.500
март	6.600
јуни	21.200
јули	12.500
Вкупно	52.800

Проектни апликации за финансирање од институционални и корпоративни донатори

Во текот на 2020 година, активности насочени кон обезбедување нови донации од институционални и корпоративни донатори подразбираа подготовка на проекти апликации согласно актуелните повици на институционалните и корпоративни донатори.

На почетокот годината, три проекти поднесени од европски конзорциуми, каде Хабитат или Хабидом се партнери, добија истовремено финансирање од Програмата за истражување и иновации на Европската Унија наречена Хоризонт 2020:

- Проектот: Community Tailored Actions for Energy Poverty Mitigation (ComAct) на конзорциумот предводен од регионалната канцеларија на ХФХ, со партнери од 9 европски земји, доби 1.986.223 евра. Уделот на Хабитат Македонија во буџетот на проектот изнесува 160.875 евра.
- Проектот: Award Excellence, Invest in Trust: Tailored Energy Management Services for East European Local Authorities (EXCITE) на конзорциумот предводен од Центарот за енергетска ефикасност ЕНЕфект од Бугарија, со партнери од 8 европски земји, доби 1.390.830 евра. Уделот на Хабитат Македонија во буџетот на проектот изнесува 105.625 евра.
- Проектот: Tailored Measures Supporting Energy Vulnerable Households (EMeasures) на конзорциумот предводен од Универзитетот Корк од Ирска, со партнери од 12

европски земји, доби 1.945.576 евра. Уделот на Хабидом во буџетот на проектот изнесува 99.187 евра.

Од меѓународниот фонд за Вишеград беше одобрен проектот: Transferring Visegrad Experience with Energy Efficiency Building Policies to Macedonia предводен од организацијата Buildings for the Future од Словачка во вкупен износ од 45.000 евра. Уделот на Хабитат Македонија во буџетот на проектот изнесува 22.000 евра.

Во текот на месец јануари беше потпишан договорот со ФИТР за спроведување на проектот: Комерцијализација на иновативни процеси за унапредување на енергетската ефикасност во секторот домување базирани на типологија за енергетска проценка на станбените згради во Македонија според метода ТАБУЛА, со буџет од 169.525 евра. На конзорциумот каде партнери се двете друштва Финерти и Хабидом му беа доделени 89.525 евра. Уделот на Финерти изнесува 65.250 евра, а на Хабидом 12.825 евра.

Во текот на месец февруари пристигна донацијата во износ од 93.978 УСД од Тервилигер центарот за иновации и засолништа при Habitat for Humanity International наменета за проектот за Поддршка на пазарни иницијативи.

Повеќегодишната соработката меѓу ХФХИ и Wienerberger продолжи откако Хабитат Македонија му се придружи на најголемиот светски производител на цигли и лидер на пазарот на керамиди во Европа, со цел да се помогне реконструкцијата на основното училиште во Башино село, општина Велес. Согласно на проектната документација вкупната вредност на донацијата изнесува 335.132 денари.

КОМУНИКАЦИИ И ЗАСТАПЕНОСТ ВО МЕДИУМИТЕ

Настани, иницијативи и признанија

Хабитат Македонија потпиша меморандум за соработка со Комората на овластени архитекти и овластени инженери (КОАИ). Потпишувањето на овој меморандум ќе овозможи континуирана соработка и координација меѓу стручните лица од Комората и Хабитат Македонија особено во процесот на изготвување на предлог документи или мерки за развој на секторите градежништво и домување во Македонија.

Слика 7
Потпишување на меморандум за соработка со КОАИ

Слика 8
Потпишување на меморандум за соработка со КОАИ

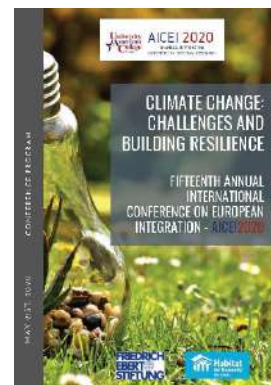
Хабитат Македонија е дел од локалната работна група на проектот REPLACE, финансиран од програмата на ЕУ наречена Хоризонт 2020, кој се стреми да ги мотивира и поддржи луѓето во девет различни земји да ги заменат нивните стари системи за греење и ладење со еколошки алтернативи. Првиот состанок на работната група се одржа виртуелно во мај со претставници од

Општините Карпош, Аеродром и Ѓорче Петров, како и претставници од организациите ЦеПроСАРД и Здружението на лиценцирани енергетски контролори.

На 21 мај 2020 година се одржа годишната конференција за европски интеграции – 15th Annual International Conference on European Integration (AICEI 2020), Climate Change: Challenges and Building Resilience, со поддршка на Хабитат Македонија преку партнерство со Универзитет Американ Колеџ Скопје. Конференцијата ја отвори Претседателот Стево Пендаровски, свое обраќање имаше и шефот на Делегацијата на ЕУ Самуел Жбогар, а извршниот директорот на Хабитат Македонија Зоран Костов, беше еден од специјалните говорници на конференцијата, како и заменик министерот за животна средина и просторно планирање Јани Макрадули, претставничката на Фридрих Еберт Штифтунг Ева Елерајт, добитничката на наградата за животна средина „Голдман“ за 2019 г. Ана Чоловиќ Лешоска и д-р Марина Андева од Универзитетот Американ Колеџ Скопје. Конференцијата се одржа on-line со вкупно 66 учесници.

Слика 9
Годишната конференција за европски интеграции AICEI 2020

Слика 10
Програмата на AICEI 2020, Climate Change: Challenges and Building Resilience

На 13 август Амбасадорката на САД, Кејт Мари Брнс го посети Проектот за новogradби во Велес. На симболичното поставување цигли во шестата зграда, под строги Ковид-19 протоколи, се придружи Драган Малиновски, претседател на Управниот одбор на Хабитат Македонија, со што се означи обновување на активностите и продолжување со градбата.

Слика 11
Амбасадорката на САД, Кејт Мари Брнс во посета на Проектот за новogradби

Слика 12
Симболично поставување цигли

Во текот на декември 2020 година беа организирани два мали настани во Велес кои имаа и своја медиумска покриеност:

Во декември, за да се одбележи донацијата од Wienerberger за реконструкцијата на основното училиште во Башино село, општина Велес, беше организиран настан на кој присуствуваа градоначалникот на општина Велес Аце Коцевски, претставник на донаторот

Wienerberger Владимир Златковски, како и претставници на Хабитат Македонија Зоран Костов и Лилјана Алчева.

Со цел да се подобри собирањето на смет во периферните области во Велес, се набавија две возила, односно трактори со приколки во рамки на проектот Одржлив урбан развој на ромските заедници. На овој начин на Јавното комунално претпријатие Дервен во Велес ќе му се овозможи соодветен начин за опслужување на граѓаните кои живеат на периферијата на градот, кои заради непристапноста на теренот имаат отежнат пристап до комуналните услуги. Возилата беа официјално предадени на општина Велес, во присуство на директорот на Хабитат Македонија, градоначалникот на општина Велес и директорот на ЈКП Дервен.

Слика 13
Изјава за медиумите

Слика 14
Возило за собирањето на смет

Хабитат Македонија во медиумите

Вестите објавувани во медиумите поврзани со Хабитат Македонија соодветно се следат и врз основа на добиените информации и искуства, се планираат идните активности и соработка со медиумите и јавноста.

Квантитативна анализа на застапеноста во медиумите

Вкупниот број на објави во медиумите е 39, но се остава простор оваа бројка да е повисока особено во делот на електронските медиуми.

Во споредба со минатата година бројот на објави е значително намален, што се должи на помалиот број активности од аспект на медиумски настани во текот на календарската година поради строгите мерки за заштита како последица на пандемијата со Ковид-19. Написи со негативен контекст не се забележани, а речиси секоја медиумска објава во која се споменува Хабитат Македонија е со позитивен контекст. Тоа покажува дека медиумите имаат конструктивен третман кон темите со кои се занимава Хабитат Македонија, што отвора простор за продлабочување на соработката.

Табела 17. Преглед на застапеноста на вести за Хабитат Македонија, во 2020 година

Тип на медиум	Позитивен контекст	Неутрален контекст	Негативен контекст	Вкупно објави
Печатени медиуми (дневни весници, неделници, магазини)	/	3	/	3
Електронски медиуми (локални и национални ТВ станици)	12	2	/	14
Веб портали	14	6	/	22

Квалитативна анализа на застапеноста во медиумите

Во текот на 2020 година, најголем интерес генерираа вестите поврзани со проектот Одржлив урбан развој на ромските заедници за дистрибуцијата на хигиенски пакети на најсиромашните граѓани, како превентива и заштита од пандемијата со Ковид-19, информацијата за започнување на активности за изработка на ДУП-ови во општините Шуто Оризари и Велес и набавката на две возила, со цел да се подобри собирањето на смет во периферните области во Велес. Поврзано со поддршка на Општина Велес голем интерес забележа и веста за соработката помеѓу Хабитат Македонија и Wienerberger која обезбеди донацијата на градежен материјал за реконструкција на основното училиште во Башино село.

Другите вести за Хабитат Македонија вклучуваа информации за потпишувањето на меморандум за соработка со Комората на овластени архитекти и овластени инженери (КОАИ), одржувањето на конференција за европски интеграции – 15th AICEI 2020, поддржано од Хабитат Македонија преку партнерство со Универзитет Американ Колеџ Скопје, вклучување на Хабитат Македонија во проект REPLACE, како и одржување на информативна средба со граѓани од општина Бутел.

Хабитат Македонија спроведе двонеделна мини медиумска кампања, во текот на декември, за промоција на трите проекти (EXCITE, ComAct и Energy Measures) финансирани од Програмата за истражување и иновации наречена Хоризонт 2020. Имено, на неколку социјални медиуми беа објавени текстови и видеа за претставување, прогресот и придобивките од спроведување на проектите како, каде се промовирани проектите. За промоцијата заменик директорот за програма на Хабитат Македонија учествуваше во утринска програма на МРТ.

Социјални мрежи и веб страница

Фејсбук страната на Хабитат Македонија комуницира со повеќе од 4.100 поддржувачи. Во 2020 година не се ажурираше поради одложување на сите промотивни активности на организацијата и суспензијата на волонтерски тимови, како резултат на рестриктивните мерки за заштита од пандемијата со Ковид-19.

Веб страницата www.habitat.org.mk во текот на 2020 година е посетена 2.991 пати, а страници се отворени 6.104 пати. Од сите посетители, 82,9% се нови посетители, а 17,1% се посетители кои веќе „кликнале“ на веб страницата. Средно време на задржување на веб страницата е 1:32 минути.

Веб страницата www.domuvanje.org.mk посетена е 928 пати, а страници се отворени 2.606 пати, додека средно време за задржување на страница е 1:40 минути.

Веб страницата www.habidom.mk е посетена 2.103 пати, при што се отворени 5.635 страници, а средното време на задржување на страница е 1:34 минути. Забележано е зголемување на бројот на посети за 44,67% во однос на претходната година, како резултат на задржаниот интерес за овој вид на услугите кај целната група.

ОРГАНИЗАЦИСКА ПОСТАВЕНОСТ И УПРАВУВАЊЕ

Во календарската 2020 година, Управниот одбор беше составен од следните членови: Драган Малиновски (претседател на Управниот одбор), Ангелка Пеева Лауренчиќ (заменик претседател на Управниот одбор), Бардул Марку, Огнен Малески, Јасмина Поповска, Марко Василев и Томислав Стефоски. Во календарската 2020 година, Собранието беше составено од

следните членови: Тетјана Лазаревска (Претседател на Собранието), Диме Велковски, Николаки Миов, Зоран Костов, Бардул Марку, Томислав Стефоски, Огнен Малески, Ангелка Пеева Лауренчиќ, Кристина Кацарска, Ирена Перчуклиевска Пал, Драган Малиновски, Јасмина Поповска и Марко Василев.

Во 2020 година се одржани шест седници на Управниот одбор на Хабитат Македонија и една седница на Собранието.

Табела 18. Преглед на одржани седници на Управен Одбор и Собрание, во 2020 година

Седница на УО	Датум на одржување
98-ма седница	20 февруари 2020
99-та седница	1 април 2020
100 -та седница	27 јуни 2020
101-ва седница	17 октомври 2020
102-ра седница	1 декември 2020
103-та седница	29 декември 2020

Седница на Собрание	Датум на одржување
26-та седница	19 јануари 2020

На седниците одржани во 2020 година членовите на Управниот одбор ги усвоија сите тековни програмски и финансиски извештаи, ги усвоија годишните сметки на Хабидом, Финерти и Хабитат Македонија, извештаите за извршен попис за трите субјекти за 2019 година и Ревизорскиот извештај за финансиските извештаи на Здружението Хабитат Македонија и трговските друштва Финерти ДООЕЛ и Хабидом ДООЕЛ за 2019 година.

Слика 15

Јубилејна 100-та седница на Управниот одбор одржана во услови на пандемија

Управниот одбор донесе одлуки за верификација на проекти од Програмата на ЕУ Хоризонт 2020 (ComAct, EXCITE, EMeasures), верификација на одлука за донација на извршниот директор со предлог – договор за соработка на проектот ТАБУЛА, одлуки за избор на најповолни понудувачи по повиците бр. 30/2020 (набавка на возила за собирање комунален смет за општина Велес) и 31/2020 (избор на планерски фирми за изработка на детални урбанистички планови во општина Шуто Оризари, проект Одржлив урбан развој на ромските заедници) и одлука за одобрување програмски заем кон Хоризонти. Донесени се одлуки за одобрување

програмски заеми кон трговските друштва Хабидом и Финерти, одлуки за продолжување на периодот на важење на Договорот за поддршка на компанијата РС Боби 99 Прилеп и Договорот за поддршка на Штедилница Можности во спроведување на проектот за развој на пазарот во секторот домување заклучно со 31 декември 2022 година. Во текот на 2020 година, Управниот одбор на Хабитат Македонија го овласти Одборот за избор на семејства да подготви и спроведе постапка за дополнително вклучување на едно семејство во Програмата за новоградби во Велес.

Беа усвоени предлог – концепт за реорганизација на извршната канцеларија, одлука за дополнување на Деловникот за работа на Управниот одбор со што се овозможи правно регулирање на виртуелниот начин на одржување на седниците на одборот, се изврши избор на нови членови во работните тела на Управниот одбор на Хабитат Македонија, прифатен беше Меморандумот за разбирање со ХФХ ЕМЕА за ФГ 2021 и разгледан Нацрт – Извештајот од внатрешната ревизија на ХФХИ.

Во текот на 2020 година Собранието на Хабитат Македонија донесе одлука за избор на Томислав Стефоски за нов член на Управниот одбор на Хабитат Македонија.

План за работа од дома

Планот за работа од дома на Хабитат Македонија и поврзаните ентитети Хабидом ДООЕЛ и Финерти ДООЕЛ беше резултат на вонредни околности кои налагаат ограничена комуникација и движење, предизвикани од ширењето на вирусот Ковид-19. Истиот се спроведуваше од прогласувањето (18 март 2020 година) до завршувањето на вонредната состојба во земјата (30 јуни 2020 година). Со одредени модификации работата од дома продолжи и во текот на целата 2020 година

Согласно мерките преземени од надлежните органи, насоките на ХФХИ и на релевантните меѓународни институции, како и актите на Хабитат Македонија, планот вклучи препораките, укажувањата и упатствата, како што следува:

- Работење од дома согласно сопствена одлука, со последователно останување во редовна електронска комуникација;
- Ограничен престој во канцеларија, само за завршување на неопходните работи и без собирање во поголеми групи;
- Електронска најава на секоја потреба од директна средба меѓу вработените во канцеларија;
- Откажување на сите службени состаноци со надворешни лица во просториите на Хабитат Македонија, освен состаноци за итни, посебно одобрени ситуации;
- Откажување на сите учества на службени состаноци со повеќе присутни надвор од канцеларија, освен состаноци за итни, посебно одобрени ситуации.

Во реализацијата на Планот за работа од дома, Хабитат Македонија и поврзаните ентитети се водеа од насоките за управување со ризикот кои произлегува од вонредните околности, како што следува:

- Одржување или модификација на програмското портфолио кое е од витално значење за клиентите/партнер-семејствата, со познати и активни извори на финансирање, вклучувајќи специфични услуги или директна помош, обезбедена од Програмата за одговор на катастрофи на ХФХИ;
- Одржување на релациите со институционалните донатори, како помалку засегнати извори на финансирање (споредено со корпорациите), преку:
- Продолжување со спроведување, согласно условите, на активностите планирани со тековните проекти со претходно одобрени (фиксни) буџети;
- Модификација на проектните активности и поврзаните буџетски ставки, каде што е возможно и дозволено, согласно тековните услови;
- Консултации за пролонгирање на временските рамки на проектите, со или без зголемување на буџетот;

- Следење и постапување по повици за предлог-проекти за итна помош со комплементарни активности од областа на здравјето и домувањето;
- Одржување или модификација на услугите кои генерираат приходи за Хабитат Македонија или поврзаните ентитети, вклучувајќи репрограмирање на институционалните и заемите на мало;
- Советување на тековните клиенти/партнер-семејства за расположивата државна помош, а со цел да се олеснат нивните финансиски обврски кон Хабитат Македонија или поврзаните ентитети.

Во периодот на работа од дома вработените и постојаните соработници на Хабитат Македонија или поврзаните ентитети имаа обврска да ги следат и да постапуваат согласно поединечните планови, како што беа подготвени од менаџерскиот тим на организацијата.

Внатрешна ревизија од ХФХИ

Во текот на 2020 година беше успешно завршена и внатрешна ревизија на работењето на Хабитат Македонија и поврзаните друштва, спроведена од Одделот за внатрешна ревизија на ХФХИ, како процес со кој периодично (еднаш на секои 5-6 години) се оценува севкупното работење на организацијата и нејзината усогласеност со стандардите, политиките и процедурите на ХФХИ.

Првично најавена за периодот февруари-март 2020 година ревизијата беше одложена заради прогласувањето на глобалната пандемија, по што истата беше закажана за септември и октомври истата година, како прва целосно виртуелна внатрешна ревизија во историјата на ХФХИ.

Во многу специфични околности, во тек на два месеци, ревизијата направи обемен преглед на работењето на организацијата по што во декември 2020 година беше добиен нацрт-извештај со генерално мислење дека Здружението Хабитат Македонија работи во согласност со очекуваната рамка од внатрешната контрола. Во резултатите на ревизијата посебен акцент е ставен на одличната работа и севкупните напори на Управниот одбор, менаџментот и персоналот во развивањето и примената на робусни процедури во најголем дел од областите кои се предмет на внатрешната ревизија. Посебно е нагласено лидерството на менаџментот и професионализмот на персоналот, како главни двигатели на успехот на организацијата.

Финалната верзија на извештајот содржи препораки групирани во 28 точки, за кои се очекува организацијата да преземе конкретни чекори во периодот по ревизијата.

Човечки ресурси

Календарска 2020 ќе остане запаметена како година полна со неизвесности, предизвици и промени кои понекогаш се случуваа и на дневна основа.

Во состојба на зголемена претпазливост и вонредна состојба во државата поради појава на вирусот Ковид-19, канцеларијата во месец март презема мерки за заштита на здравјето на вработените следејќи ги препораките на Владата. Се препорача рационализација на движењето, намалување и целосно откажување на поголем број на теренски активности, одржување состаноци во помали групи како и почитување на одлуките и препораките на Владата. Во месец март, во состојба на прогласена вонредна состојба во државата, се направи реорганизација за работа во вонредни околности и се направи план за работа од дома. Се обезбедија неопходни услови за овозможување на непречено одвивање на работните активности кои можат да се спроведуваат од дома. Планот за работа од дома беше спроведен како во Здружението, така и во двата ентитети. Во месеците април, мај и јуни, со продолжување на пандемијата, продолжија напорите за реорганизација на канцеларијата за работа и исполнување на работните обврски во

настанатите, вонредни околности. Организацијата на работата се правеше ад-хок и истата се менуваше зависно од бројот на заболени и зависно од развојот на настаните кои беа во врска со пандемијата. Комуникацијата генерално се водеше електронски или пак онлајн, со повремено одржување на итни состаноци на отворен простор и со целосно почитување на сите препораки за заштита на здравјето на секој еден поединец. Во месец октомври, со појава на рекорден број на случаи на заболени од Ковид-19 во нашата земја се јави потреба од враќање и проширување на препораките и мерките кои беа на сила пролетта. Неколкумина од вработените или пак членови од нивните семејства се соочија со болеста, главно како изолирани случаи заразени надвор од работните простории, без натамошно проширување на вирусот помеѓу останатите вработени. Организацијата обезбеди поддршка на сите вработени кои се соочија со болеста и тековно преземаше мерки за спречување нејзино натамошно ширење во работните простории.

Бројот на вработени во Хабитат Македонија и ентитетите не се намали и покрај предизвиците со кои се соочувавме. Хабитат Македонија бележеше благ пад на бројот на вработени од почеток до крајот на 2020 година, додека Хабидом и Финерти бележеа раст на бројот на вработени.

Во месец јануари 2020 година, Даниела Начевска Стојчевска, вработена на работната позиција Специјалист за односи со јавност и донатори во Здружението, спогодбено го раскина работниот однос. Во последниот квартал, Хабитат Македонија огласи потреба за пополнување на две работни позиции: проектен специјалист и асистент на проект. На 30-ти декември се донесе решение за вработување на Марио Вељковиќ и Мариела Клековска за почеток на работен однос во новата календарска година, односно од 1 јануари 2021 година. Марио Вељковиќ и Мариела Клековска претходно беа ангажирани во Здружението или по договор за дело или волонтерски.

Поради зголемената потреба од човечки ресурси во Финерти, Андреј Апостолски, до 30 септември 2020 година вработен во Хабитат Македонија со скратено работно време (20 часа неделно), беше одјавен од Здружението и од 1 октомври 2020 година се направи промена на неговото работно време во Финерти (од скратено работно време од 20 часа неделно во полно работно време од 40 часа неделно).

Во текот на календарска 2020 година, Друштвото за управување со станбени згради Хабидом ДООЕЛ го зголеми својот тим со три нови вработувања и со пополнување на следните работни позиции: специјалист за управување со станбени згради, асистент за администрација и проектен координатор.

На собирот на вработени одржан на 30 јуни 2020 година на отворен простор, помеѓу другите разгледувани и дискутирани теми беше и нацрт Концепт за реорганизација на извршната канцеларија разгледуван од УО на состанокот одржан на 27 јуни 2020. Според разгледуваниот нацрт Концепт ќе треба да се направи идна реорганизација на канцеларијата и од него да произлезе новиот Правилник за внатрешна систематизација и организација на работните места.

Хабитат Македонија на 31 декември 2020 година, ја заврши 2020 година со вкупно единаесет вработени, десет со полно работно време и еден вработен со скратено работно време од 20 часа неделно. Хабидом на 31 декември 2020 година имаше пет вработени со полно работно време, а Финерти тројца вработени од кои двајца со полно работно време и еден со скратено работно време од 20 часа неделно.

Во 2020-та година на вработените им беше овозможено да посетат семинари, обуки и работилници преку кои се стекнаа со дополнителни знаења и вештини. Повеќето едукативни настани беа спроведени виртуелно. Во Табела 21 подетално се прикажани карактерот на обуките, семинарите и работилниците кои биле посетени, како и вработените кои ги посетиле истите.

Табела 21. Преглед на посетени обуки, конференции, семинари и други едукативни настани, во 2020 година

Име и презиме на вработениот	Обука, семинар или работилница која ја посетил	Период на одржување
Билјана Ставревска	Советување МСФИ Консалтинг - Континуирано професионално усовршување	14 февруари 2020
Сања Стефановска Гиноска	Советување МСФИ Консалтинг - Континуирано професионално усовршување	14 февруари 2020
Иван Поповски - Финерти	Учество на работилница за презентација на стандарди и софтвер за енергетска ефикасност, Министерство за економија	февруари 2020
Бојан Цветковски	Учество на вебинар - Market Systems Learning Call, the University of Notre Dame on Designing for Shelter Behavior Change	февруари 2020 септември 2020 ноември 2020
Ангелина Николова	Виртуелна работилница - HRL0D community of practice	5 февруари 2020
Рилинд Јегени	Онлајн обука – Habitat Learns	март 2020
Венда Аџиева	Работилница Theory of change	6 јули 2020 8 јули 2020 10 јули 2020
Лилјана Алчева	Работилница Theory of change	6 јули 2020 8 јули 2020 10 јули 2020

ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАЈ

Овој финансиски извештај претставува консолидиран финансиски извештај на Здружението и трговските друштва кои се во целосна сопственост на здружението. Консолидираниот финансиски извештај на Здружението за хумано домување Хабитат Македонија, Финерти ДООЕЛ и Хабидом ДООЕЛ е подготвен во согласност со барањата за финансиско известување содржани во Меѓународните стандарди за финансиско известување (МСФИ).

Значајни сметководствени политики

Консолидираниот финансиски извештај е подготвен за период кој завршува на 31 декември 2020 и 2019 година. Податоците во тековниот и претходниот период се искажани во македонски денари. Одредени прилагодувања и рекласификации на салда од претходни години се направени со цел да се презентираат во тековната година. Консолидирањето на финансискиот извештај на ентитетите е направено на следните принципи:

- Индивидуалните салда на средствата, обврските и капиталот од билансот на состојба на 31 декември се сумирани, како и приходите и расходите од билансот на успех;
- Салдата на побарувања и обврски на 31 декември од трансакциите помеѓу ентитетите се комплетно елиминирани;
- Салдото од инвестицијата на здружението во сопствените друштва, на 31 декември како салдото од делот на капиталот кој реферира на инвестицијата е комплетно елиминирано;
- Приходите и расходите од трансакциите помеѓу ентитетите се комплетно елиминирани.

Долгорочните и краткорочните средства се искажани по набавна вредност. Исправката на долгорочните средства е пресметана согласно Методологија за издвојување на резервации за потенцијални загуби од ризични пласмани.

Паричните средства се искажани во номинален износ и денарска противвредност.

Девизните средства се конвертирани во денари по курсот на Народна банка на Република Македонија од 31 декември 2020 година.

Отписот на долгорочните средства се спроведува по праволиниска метода по стапки пропишани од министерот за финансии. Основа за отписот е набавната вредност на опремата.

Биланс на состојба за година завршена на 31.12.2020

(во денари)

		2020	2019
<u>СРЕДСТВА</u>			
Нетековни средства		82,599,044	71,640,859
Опрема	(2)	631,284	880,563
Долгорочни вложувања	(3)	81,967,760	70,760,296
Тековни средства		79,441,996	74,028,572
Платени трошоци за нареден период	(4)	543,461	427,905
Изградба на станови во Велес (втора фаза)	(5)	9,719,130	9,246,273
Побарувања од купувачи	(6)	6,437,360	4,430,481
Останати краткорочни побарувања	(7)	1,406,504	10,805,241
Побарувања по основ на заеми	(8)	16,403,513	34,806,294
Побарувања по основ на камати и даноци	(9)	2,313,250	2,224,191
Парични средства	(10)	42,618,778	12,045,771
Суровини и материјали на залиха		-	42,416
		<u>162,041,040</u>	<u>145,669,431</u>
<u>КАПИТАЛ И ОБВРСКИ</u>			
Извори на средства (фондови)		125,838,163	125,811,495
Извори на сопствени средства	(11)	125,838,163	125,811,495
Тековни обврски		36,202,877	19,857,936
Обврски кон добавувачи и вработени	(12)	4,175,725	4,466,144
Обврски за примени аванси, депозити		59,742	74,242
Обврска по основ на даноци		170,672	497,922
Однапред наплатени приходи	(13)	24,069,491	11,967,837
Однапред пресметани трошоци	(14)	7,556,888	2,293,527
Пренесен дел на вишок на приходи над расходи за наредна година/нето добивка		9,730	531,597
Нето добивка за тековна година		160,629	26,667
		<u>162,041,040</u>	<u>145,669,431</u>

Биланс на успех за година завршена на 31.12.2020

(во денари)

		2020	2019
<u>Приходи</u>		28,259,299	33,138,230
Приходи од продажба на стоки и услуги	(15)	3,964,806	3,825,390
Приходи од ХФХИ	(15)	13,577,349	23,853,072
Приходи од институционални донатори	(15)	5,196,110	1,945,356
Приходи од камата	(15)	3,300,505	2,869,189
Приходи од индивидуални донации	(15)	575,045	171,930
Приходи од позитивни курсни разлики	(15)	500,633	286,494
Останати приходи	(15)	1,144,851	186,799
<u>Расходи</u>		28,060,564	27,548,377
Плати и надоместоци на персонал	(16)	15,269,352	15,609,491
Трошоци за канцеларија	(17)	2,596,893	2,386,215
Професионални услуги	(18)	4,131,844	4,597,452
Адаптација и реконструкција на објекти	(19)	25,000	674,359
Пренос на средства на други организации	(20)	2,466,561	1,330,432
Презентирање во јавност	(21)	590,491	368,167
Патувања и патни трошоци	(22)	185,888	760,125
Амортизација		451,276	592,832
Банкарска провизија	(23)	160,430	131,410
Други останати трошоци		784,323	999,878
Административни такси		4,172	5,376
Негативна курсна разлика	(24)	1,360,440	79,015
Репрезентација		16,800	-
Камати по кредити и заеми		17,094	13,625
Вишок на приходи над расходи		198,735	5,589,853
Данок од добивка и ДБ-НП/ВП		189,365	31,589
Вишок на приходи над расходи		9,370	5,558,264

Извештај за парични текови за година завршена на 31.12.2020

(во денари)

	2020	2019
<u>Парични текови од оперативни активности</u>	23,871,531	(1,724,073)
Примени парични средства од ХФХИ	27,226,845	7,549,122
Примени парични средства од извршени услуги	33,594,630	31,521,291
Приливи од институционални донатори	12,727,733	1,098,567
Приливи од уплата на учество/административни трошоци	9,870	28,740
Примени парични средства од камати	3,459,855	2,667,600
Приливи од позитивни курсни разлики	500,534	286,494
Приливи од локални донации и останати приходи	-	64,930
Готовина исплатена на добавувачи и вработени	(53,647,936)	(44,940,817)
<u>Парични текови од вложувачки активности</u>	(1,578,256)	(14,168,677)
Набавки на опрема	(427,740)	(17,580)
Вложување во заеми - РЛ	(677,659)	(3,560,784)
Вложување во заеми - МФП	-	(10,000,000)
Вложување во изградба на станови -втора фаза Велес	(472,857)	(590,313)
<u>Парични текови од финансиски активности</u>	8,279,732	11,306,607
Приливи од поврат на главници од пласирани заеми	8,451,959	11,320,296
Прилив од краткорочни кредити	-	20,098
Одливи по основ на дадени заеми	(172,227)	(33,787)
Зголемување или намалување на парични средства	30,573,007	(4,586,143)
Парични средства на почеток на периодот	12,045,771	16,631,914
Парични средства на крај на периодот	42,618,778	12,045,771

Белешка 1: Идентификација на Здружението и Друштвата

За периодот кој го опфаќаат финансиските извештаи, општите податоци за Здружението се следните:

Назив на здружението:	Здружение за хумано домување Хабитат Македонија со седиште во Скопје
Скратен назив на здружението:	Хабитат Македонија, Скопје
Седиште:	ул. Никола Парапунов бр. 41
Судска регистрација:	Основен суд во Скопје согласно Законот за здруженија на граѓани и фондации на ден 11.08.2004 година под ЗГ. Бр. 118/04
Жиро сметка:	210-0588798401-91 НЛБ Тутунска банка АД Скопје
Единствен даночен број:	МК4030004515910
Број на деловниот субјект (БДС):	5887984
Претежна дејност на здружението:	Обезбедување на едноставни, пристојни и достапни домови

Со Статутот на здружението донесен на 23.06.2004 година се утврдени органите на здружението: Собрание, Управен одбор и Надзорен одбор.

За периодот кој го опфаќаат финансиските извештаи, општите податоци за ФИНЕРТИ ДООЕЛ и ХАБИДОМ ДООЕЛ се следните:

Назив на Друштвото:	Друштво за градежништво, трговија и услуги ФИНЕРТИ ДООЕЛ со седиште во Скопје
Скратен назив на здружението:	ФИНЕРТИ ДООЕЛ, Скопје
Седиште:	ул. Никола Парапунов бр. 41
Судска регистрација:	Централен регистар на РМ во Скопје согласно чл. 182 и 183 од Законот за трговски друштва на ден 01.02.2008 година под деловоден број 30120080003131
Жиро сметка:	210-0632463001-38 НЛБ Тутунска банка АД Скопје
Единствен даночен број:	МК4030008019992
Број на деловниот субјект (БДС):	6324630
Претежна дејност на здружението:	82.99 - Останати деловни и помошни услужни дејности, неспоменати на друго место

Идентификација на поврзани субјекти	Здружение за хумано домување Хабитат Македонија
Назив на Друштвото:	Друштво за управување со станбени згради ХАБИДОМ ДООЕЛ со седиште во Скопје
Скратен назив на здружението:	ХАБИДОМ ДООЕЛ, Скопје
Седиште:	ул. Никола Парапунов бр. 41
Датум на основање:	09.07.2015 година
Жиро сметка:	270-0705745801-11 ХАЛК Банка
Единствен даночен број:	МК4057015529705
Број на деловниот субјект (БДС):	7057458
Претежна дејност на здружението:	70.10 - Управувачки дејности
Идентификација на поврзани субјекти	Здружение за хумано домување Хабитат Македонија

Белешка 2: **Опрема**

Хабитат Македонија											
Опис	Превозни средства		Компјутери и печатење		Канцелариски мебел		Софтвери и лиценци		Вкупно		
	Година	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019
Набавна вредност											
Состојба на почеток на период	1,112,399	1,112,399	4,242,647	4,225,067	581,903	581,903	4,493,259	4,493,259	10,430,208	10,412,628	
Зголемување			201,997	17,580			0	0	201,997	17,580	
Намалување	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Состојба на крај на период	1,112,399	1,112,399	4,444,644	4,242,647	581,903	581,903	4,493,259	4,493,259	10,632,205	10,430,208	
Исправка на вредноста											
Состојба на почеток на период	1,112,399	1,112,399	3,540,307	3,106,675	579,009	560,425	4,317,930	4,209,081	9,549,645	8,988,580	
Амортизација	0	0	330,898	433,631	11,528	18,584	108,850	108,850	451,276	561,065	
Намалување	0	0			0	0	0	0	0	0	
Состојба на крај на период	1,112,399	1,112,399	3,871,205	3,540,306	590,537	579,009	4,426,780	4,317,931	10,000,921	9,549,645	
Сегашна вредност											
Состојба на почеток на период	0	0	702,340	1,118,392	2,894	21,478	175,329	284,178	880,563	1,424,048	
Состојба на крај на период	0	0	573,439	702,341	-8,634	2,894	66,479	175,328	631,284	880,563	

Финерти ДООЕЛ						
Опис	Компјутери и печатење		Канцелариски мебел		Вкупно	
Година	2020	2019	2020	2019	2020	2019
Набавна вредност						
Состојба на почеток на период	683,215	683,215	143,720	143,720	826,935	826,935
Зголемување	0	0	0	0	0	0
Намалување	0	0	0	0	0	0
Состојба на крај на период	683,215	683,215	143,720	143,720	826,935	826,935
					0	0
Исправка на вредноста					0	0
Состојба на почеток на период	683,215	683,215	143,720	143,720	826,935	826,935
Амортизација	0	0	0	0	0	0
Намалување	0	0	0	0	0	0
Состојба на крај на период	683,215	683,215	143,720	143,720	826,935	826,935
					0	0
Сегашна вредност					0	0
Состојба на почеток на период	0	0	0	0	0	0
Состојба на крај на период	0	0	0	0	0	0

Белешка 3: Долгорочни вложувања

Долгорочни вложувања - Хабитат Македонија	2020	2019
Долгорочни финансиски вложувања	90,636,490	79,721,154
Исправка на вредноста на долгорочните вложувања	-8,668,730	-8,960,858
Состојба на крај на период	81,967,760	70,760,296

Белешка 4: Платени трошоци за нареден период

Однапред платени трошоци - Хабитат Македонија	2020	2019
Закуп на канцеларија	351,642	350,500
Состојба на крај на период	351,642	350,500
Однапред платени трошоци - Финерти ДООЕЛ	2020	2019
Закуп на канцеларија	80,316	25,595
Состојба на крај на период	80,316	25,595
Однапред платени трошоци – Хабидом ДООЕЛ	2020	2019
Закуп на канцеларија	111,503	51,810
Состојба на крај на период	111,503	51,810

Белешка 5: Изградба на станови

Инвестиција - Велес	2020	2019
Почетно салдо од претходни години	6,562,152	5,971,840
Готови станови за продажба	2,684,120	2,684,120
Времени ситуации	179,450	0
Материјали и алати за градба и ангажирани лица	300,900	558,353
Надзор	0	23,303
Ангажирање на мајстори	3,333	35,557
Уплати за закуп на земјиште	-10,826	-26,900
Состојба на крај на период	9,719,129	9,246,273

Белешка 6: Побарувања од купувачи

Побарувања од купувачи - Хабитат Македонија	2020	2019
Побарувањата од купувачите во земјата	82,600	0
Состојба на крај на период	82,600	0
Побарувања од купувачи - Финерти ДООЕЛ	2020	2019
Побарувањата од купувачите во земјата	685,051	84,330
Состојба на крај на период	685,051	84,330
Побарувања од купувачи - Хабидом ДООЕЛ	2020	2019
Побарувањата од купувачите во земјата	5,669,709	4,246,839
Побарувањата од специфичното работење на неповрзани друштва	0	99,312
Состојба на крај на период	5,669,709	4,346,151

Белешка 7: Останати краткорочни побарувања

Останати краткорочни побарувања - Хабитат Македонија	2020	2019
Краткорочни побарувања	108,716	140,733
Други краткорочни побарувања	1,291,288	481,256
Други АВР	0	10,163,752
Состојба на крај на период	1,400,004	10,785,741
Останати краткорочни побарувања - Хабидом ДООЕЛ	2020	2019
Краткорочни побарувања	6,500	19,500
Состојба на крај на период	6,500	19,500

Белешка 8: Побарувања по основ на заеми

Побарувања по основ на заеми - Хабитат Македонија	2020	2019
Побарувања по основ на пласирани заеми (РЛ)	16,112,498	17,252,567
Побарувања по основ на пласирани заеми (МФП)	118,788	17,519,940
Состојба на крај на периодот	16,231,286	34,772,507
Побарувања по основ на заем - Хабидом ДООЕЛ	2020	2019
Побарувања по основ на заеми	172,227	33,787
Состојба на крај на период	172,227	33,787

Белешка 9: Побарувања по основ на камати и даноци

Побарувања по основ на камата и даноци - Хабитат Македонија	2020	2019
Побарувања по основ на ДДВ	1,392,069	1,348,001
Побарувања по основ на камата	479,263	324,795
Побарувања по основ на повеќе платени аконтации	335,379	363,755
Состојба на крај на период	2,206,711	2,036,551
Побарувања по основ на камата и даноци - Финерти ДООЕЛ	2020	2019
Побарувања по основ на камата	43,363	140,992
Побарување по основ на повеќе платен данок	60,382	44,357
Состојба на крај на период	103,745	185,349
Побарувања по основ на камата и даноци - Хабидом ДООЕЛ	2020	2019
Побарување по основ на повеќе платен данок	2,794	1,826
Побарувања по основ на данок на добивка	0	465
Состојба на крај на период	2,794	2,291

Белешка 10: Парични средства

Состојбата на парични средства на 31.12.2020 година по валути и сметки е следната:

Банкарски сметки и готовина - Хабитат Македонија	2020	2019
Тутунска банка - оперативна сметка	8,529	139,401
Тутунска банка - девизна сметка	14,710,714	10,027,072
Тутунска банка - ВСС	692	607
Тутунска банка - ЕЕД	609,806	385,121

Тутунска банка - НБВ	46,743	25,103
Тутунска банка - УДР/ИПА	5,741,329	0
Комерцијална банка - УСАИД	69	390,270
Комерцијална банка - УСАИД - ОФ	36,242	354,496
Парични средства во благајна	34,266	4,670
Гарантен фонд	5,250,771	0
Состојба на крај на период	26,439,161	11,326,740
Банкарски сметки и готовина - Финерти ДООЕЛ		
	2020	2019
Тутунска банка	7,115,041	42,512
Состојба на крај на период	7,115,041	42,512
Банкарски сметки и готовина - Хабидом ДООЕЛ		
	2020	2019
Халк банка - главна сметка во Халк банка	3,520,880	42,972
Сметки за тековен фонд на станбени згради со кои управува Хабидом	1,043,369	593,310
Халк банка - девизна сметка	4,462,674	0
Парични средства во благајна	37,653	40,237
Состојба на крај на период	9,064,576	676,519

Белешка 11: **Извори на сопствени средства**
Деловниот фонд на 31.12.2020 година изнесува 125,838,163 денари.

Деловниот фонд/Капиталот претставуваат сопствени трајни извори на средства за работење на друштвата, кој ги опфаќа иницијалните, како и дополнително вложените средства.

Белешка 12: **Обврски кон добавувачи**
Здружението и Друштвата редовно ги намируваат своите обврски. Нема судски спорови или други неизвесни обврски. Обврските на крајот на периодот се следни:

Обврски кон добавувачи - Хабитат Македонија	2020	2019
Обврски кон добавувачи	516,838	714,722
Обврски кон вработени и хонорарно ангажирани лица	907,594	1,591,523
Состојба на крај од период	1,424,432	2,306,245
Обврски кон добавувачи - Финерти ДООЕЛ		
	2020	2019
Обврски кон добавувачи	48,025	113,484
Обврски кон вработени и хонорарно ангажирани лица	0	216,820
Состојба на крај од период	48,025	330,304
Обврски кон добавувачи - Хабидом ДООЕЛ		
	2020	2019
Обврски кон добавувачи во земјата	317,996	159,876
Обврски кои произлегуваат од управување со станбените згради	2,385,272	1,532,645
Обврски кон вработени и хонорарно ангажирани лица		137,074
Состојба на крај од период	2,703,268	1,829,595

Белешка 13: Однапред наплатени приходи

Однапред наплатени приходи - Хабитат Македонија	2020	2019
ХФХИ - ЕМЕА	8,615,221	1,265,702
Сент Гобеин	547,019	673,221
ЕУ/ИПА	14,907,251	10,028,914
Состојба на крај на период	24,069,491	11,967,837

Белешка 14: Однапред пресметани трошоци

Однапред пресметани трошоци и пресметани трошоци за набавка на добра - Хабидом ДООЕЛ	2020	2019
Резервен фонд	2,913,290	2,205,708
Пресметани трошоци за набавка на добра	140,657	17,653
Однапред пресметани трошоци	40,267	70,166
Одложено признавање на приходи проект Energy Measures	4,462,674	
Состојба на крај на период	7,556,888	2,293,527

Белешка 15: Приходи

Приходи - Хабитат Македонија	2020	2019
Приходи од ХФХИ	13,577,349	23,853,071
Приходи од камати	3,257,144	2,711,025
Приходи од институционални донатори	5,196,110	1,945,356
Приходи од индивидуални донации	0	64,930
Приходи од позитивни курсни разлики	500,633	286,494
Останати приходи	993,856	186,801
Приходи од продажба на стоки и услуги	70,000	1,098,567
Состојба на крај од период	23,595,092	30,146,244
Приходи - Финерти ДООЕЛ	2020	2019
Приходи од извршени услуги во земјата	622,380	36,900
Приходи од камата	43,362	140,992
Приходи од проекти и донации	575,045	
Состојба на крај од период	1,240,787	177,892
Приходи - Хабидом ДООЕЛ	2020	2019
Приходи од управувачки услуги	3,272,426	2,689,921
Приходи од отпис на наплатени отпишани побарувања и приходи од отпис на обврски	5,971	0
Приходи од проекти - Табула	22,560	0
Приходи од проекти - Energy Measures	122,463	0
Состојба на крај од период	3,423,420	2,689,921

Белешка 16: Плати и надоместоци на персоналот

Плати и надоместоци на персонал - Хабитат Македонија	2020	2019
Надомести на вработени	9,384,183	11,807,273
Надомест за раководење	874,472	0

Регрес за годишен одмор	196,381	158,228
Надомест на вработени по разни основи	934,862	18,100
Надомест на членови на УО	317,196	282,336
Состојба на крај од период	11,707,094	12,265,937
Плати и надоместоци на персонал и хонорарно ангажирани лица - Финерти ДООЕЛ	2020	2019
Надомести на вработени	1,315,782	1,263,568
Регрес за годишен одмор	32,731	22,604
Состојба на крај од период	1,348,513	1,286,172
Плати и надоместоци на персонал и хонорарно ангажирани лица - Хабидом ДООЕЛ	2020	2019
Надомести на вработени	2,026,327	1,825,180
Надомест по договор за дело	85,214	180,840
Надомест на членови на НО	35,556	35,556
Регрес за годишен одмор	66,648	33,906
Состојба на крај од период	2,213,745	2,075,482

Белешка 17: Трошоци на канцеларија

Трошоци за канцеларија - Хабитат Македонија	2020	2019
Наемнина на деловен простор и опрема	632,080	536,623
Наемнина на возила	51,280	245,669
Потрошена електрична енергија	236,642	229,541
Потрошен канцелариски материјал	498,037	320,034
Комуникација (телефони, интернет, поштарина)	455,046	473,498
Ситен инвентар - отпис	225,743	164,834
Состојба на крај од период	2,098,828	1,970,199
Трошоци за канцеларија - Финерти ДООЕЛ	2020	2019
Наемнина на деловен простор	44,542	54,122
Потрошена електрична енергија	19,971	17,417
Трошоци за фирмарина	7,000	7,000
Комуникација (телефони, интернет, поштарина)	8,390	13,728
Останати трошоци	0	2,100
Состојба на крај од период	79,903	92,267
Трошоци за канцеларија - Хабидом ДООЕЛ	2020	2019
Наемнина на деловен простор	97,933	100,481
Потрошен канцелариски материјал	34,556	86,346
Потрошена електрична енергија	37,764	34,826
Трошоци за фирмарина и РДТ	4,000	7,000
Комуникација (телефони, интернет, поштарина)	88,100	79,773

Потрошни материјали	155,809	15,322
Состојба на крај од период	418,162	323,748

Белешка 18: Професионални услуги

Професионални услуги - Хабитат Македонија	2020	2019
Хонорарно ангажирани лица	1,715,317	2,036,832
Советодавни услуги	857,607	1,304,470
Нотарски услуги	56,565	44,930
Едукативни услуги	4,720	32,160
Останати услуги	508,664	226,337
Трошоци за организација на настани, обуки	48,970	132,734
Состојба на крај на период	3,191,843	3,777,463
Професионални услуги - Финерти ДООЕЛ	2020	2019
Надомест по договор за дело	478,895	444,289
Нотарски услуги	0	1,500
Останати услуги	2,356	9,991
Состојба на крај на период	478,895	444,289
Професионални услуги - Хабидом ДООЕЛ	2020	2019
Сметководствени услуги	416,100	254,700
Нотарски трошоци	5,450	22,000
Надворешни услуги	39,556	99,000
Состојба на крај на период	461,106	375,700

Белешка 19: Адаптација, рекон. и набавка на материјали и услуги за градба

Адаптација, рек. и набавка на материјали и услуги за градба - Хабитат Македонија	2020	2019
Реконструкција на фасада	0	244,885
Состојба на крај на период	0	244,885
Набавка на материјали и услуги за градба - Финерти ДООЕЛ	2020	2019
Набавка на материјали и услуги за градба	25,000	429,474
Состојба на крај на период	25,000	429,474

Белешка 20: Пренесени средства на други организации

Пренесени средства на други организации - Хабитат Македонија	2020	2019
Пренесени средства од УДР проект	1,526,180	0
Пренесени средства од МДИ проект	816,948	1,050,299
Пренесени средства од СГ проект	123,433	280,133
Состојба на крај на период	2,466,561	1,330,432

Белешка 21: Презентирање во јавноста

Презентирање во јавност - Хабитат Македонија	2020	2019
Трошоци за рекламен материјал	145,853	150,565
Печатење на материјали , состаноци	383,514	126,742
Соопштенија во јавност, огласи	61,124	90,860
Состојба на крај на период	590,491	368,167

Белешка 22: Патувања и патни трошоци

Патувања и патни трошоци - Хабитат Македонија	2020	2019
Трошоци за авионски превоз	17,944	88,762
Земен транспорт	71,094	376,424
Дневници за службено патување во странство	3,070	78,428
Трошоци за сместување, деловни состаноци- други материјални расходи	86,824	188,609
Состојба на крај на период	178,932	732,223
Патувања и патни трошоци - Хабидом ДООЕЛ	2020	2019
Трошоци за такси услуги	6,956	27,902
Состојба на крај на период	6,956	27,902

Белешка 23: Банкарски провизии

Банкарска провизија - Хабитат Македонија	2020	2019
Провизија за платен промет во земјата	90,191	92,855
Девизна провизија	42,838	17,667
Состојба на крај на период	133,029	110,522
Банкарска провизија - Финерти ДООЕЛ	2020	2019
Провизија за платен промет во земјата	13,442	11,666
Состојба на крај на период	13,442	11,666
Банкарска провизија - Хабидом ДООЕЛ	2020	2019
Провизија за платен промет во земјата	13,959	9,222
Состојба на крај на период	13,959	9,222

Белешка 24: Курсни разлики

Курсните разлики се искажани како нето резултат од промените на курсот на доларот и еврото во периодот на известување.